

Toimintakertomus 2014

Helsingin kaupungin suomenkielinen työväenopisto

Toiminta-ajatus

Työväenopisto tarjoaa aikuisille itsensä kehittämisen ja elinikäisen oppimisen mahdollisuuksia – tietoa, taitoa, elämyksiä – sekä edistää yksilön ja yhteisön hyvinvointia vapaan sivistystyön arvojen pohjalta.

Arvot

- *asiakslähtöisyys*
- *ihmisten kunnioittaminen*
- *yhteistoiminnallisuus*
- *avoimuus*
- *vastuu työstään*
- *oppiminen*

Visio 2020

Helsingin työväenopisto on rohkea ja arvostettu aikuisopetuksen suunnannäyttävä lähellä ihmistä.

SISÄLLYSLUETTELO

100 vuotta yhteisöllisyyttä ja itsensä kehittämistä.....	4
Vuoden 2014 kohokohtia.....	5
Työväenopisto vuonna 2014	7
Talous.....	10
Henkilöstö	11
Johtokunta.....	12
Opetusosasto	14
Kielet ja tietoaaineet	16
Taideaineet	20
Taitoaineet.....	23
Asiakaspalveluosasto.....	28
Tilapalvelut	29
Toimistopalvelut.....	30
Tietopalvelut.....	31
Hallinto-osasto	32
Hallinto- ja henkilöstö.....	32
Taloushallinto	33
Tietohallinto	33
Viestintä.....	34
Tulosbudjetin toteuma 2014.....	36
Tilastot.....	37

100 VUOTTA YHTEISÖLLISYYTTÄ JA ITSENSÄ KEHITTÄMISTÄ

Vuosi 2014 oli työväenopiston 100. toimintavuosi. Lukuvuosi 2014–2015 valittiin yhdessä Helsingfors Arbiksen kanssa yhteiseksi juhlakaudeksi. Syyslukukaudelle osuivat suurimmat yleisötapahtumat, Ilo oppia – Kul på kurs -näyttely ja 11.9. kaksikielinen pääjuhla kaupungintalolla. Historiateos Oodi sivistykselle – Helsingin työväenopisto 100 vuotta julkistettiin pääjuhlassa. Opistotalolla pidettyyn kansalaisjuhlaan 5.10. osallistui salin täysi opiston ystäviä.

Syksyn juhlien arvokkaimmat puheenvuorot kuultiin Tasavallan presidentiltä Sauli Niinistöltä, presidentti Tarja Haloselta ja kaupunginjohtaja Jussi Pajuselta. Heidän viestinsä vapaan sivistystyön merkityksestä on tuottanut iloa koko sivistystyön kenttään maassamme.

Työväenopiston pitkäaikainen yhteistyökumppani Suomen Sydänliitto ry myönsi työväenopistolle kunniamaininnan sydänterveyden edistämisestä. Palkinto luovutettiin opistolle 16.5.2014 Helsinginkadun Filharmonikoiden kevätkonsertin yhteydessä Tempeliaukion kirkossa.

Opiston juhlasykys toteutui yli odotusten. Tapahtumat, näyttelyt ja juhlat tavoittivat yli 50 000 osallistujaa. Opistosta ja opistolaisista oli syksyn aikana kymmeniä juttuja eri medioissa.

Henkilökunta ja opiskelijat toteuttivat juhlien korkeatasoisen ohjelman. Myös Helsingin kaupungin johdon ja kaupungintalon kanssa tehtiin laajalti yhteistyötä, tästä sekä erinomaisesti onnistuneista juhlista suuri kiitos kaikille.

Juhlaa oli myös opetuksessa, jota toteutui 104 300 tuntia. Kursseille osallistui toimintavuonna lähes 77 000 kurssilaista. Helsingiläisistä (yli 16-vuotiaat) noin 7 prosenttia opiskelee työväenopistossa, keskimäärin jokainen heistä 2,5 kurssilla. Kurssilaisista noin 9 prosenttia tulee Helsingin ulkopuolelta.

Vuoden 2014 yhtenä isona tavoitteena oli opetussuunnitelman laatiminen. Työväenopiston johtokunta hyväksyi suunnitelman vuoden lopulla.

Talousarvion toteuma oli 14,844 Meuroa, joka alitti talousarvion 0,215 Meurolla. Tuloja kertyi 2,178 Me, mikä oli 0,127 Me arvioitua enemmän.

Juhlavuoden vietto heti ison organisaatiomuutoksen jälkeen oli sekä hienoa että haasteellista. Samanaikaisesti vielä uusien tietoteknisten välineiden käyttöönotto lisäsi oppimisen paikkoja. Kaikesta selvittiin ja vuosi 2014 jää historiaan hyvänä vedenjakajana uutta vuosisataa aloitettaessa.

Hienon vuoden jälkeen tyytyväisin ja kiitollisin mielin,

Taina Saarinen
rehtori

VUODEN 2014 KOHOKOHTIA

Kevät-Maaria 23.3.2014

Opiston ja opistolaisyhdistyksen yhdessä järjestämää Kevät-Maariaa juhlittiin Opistotalon juhlasalissa sunnuntaina 23.3.2014. Tilaisuudessa ohjelmassa oli muun muassa yhteislaulua, näyttelijä-lausuja Martti Mäkelän runosikermä, opiston laulajien musiikkiesitys sekä kahvitarjoilu. Päivän päätteeksi esitettiin Valentin Vaalan ohjaama Juurakon Hulda -elokuva (1937), jonka kohtauksista osa on kuvattu Opistotalossa.

Suomen Sydänliitto ry:n kunniamaininta 16.5.2014

Suomen Sydänliitto ry myönsi Helsingin kaupungin suomenkieliselle työväenopistolle sydänterveyden edistämisestä kunniamaininnan. Palkinto luovutettiin työväenopistolle 16.5.2014 Helsinginkadun Filharmonikoiden kevätkonserthin yhteydessä Temppeliaukion kirkossa. Kunniamaininnan tarkoituksena on korostaa sydänterveyden edistämisen merkitystä alueellisesti. Painotuksina ovat erityisesti terveen elämän edellytysten luominen ja sydänsairauksien ehkäisy.

Visuaalinen ilme hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 19.5.2014

Opiston uusi visuaalinen ilme ja graafinen ohjeisto otetaan käyttöön. Ilmeen suunnitteli opiston graafinen suunnittelija Tommi Jäkkö ja se hyväksyttiin käyttöön kaupunginhallituksessa 19.5.2014. Suunniteltu tunnus kuvastaa eteenpäinmenoa ja oppimista, ja siinä voi nähdä myös tyylitellyn O-kirjaimen.

Ansiomerkkijuhla 4.9.2014

Syksyllä 2014 palkittiin yhteensä 127 talon pitkäaikaista työntekijää Kansalaisopistojen liiton ansiomerkein. 40-vuotismerkkejä myönnettiin yhteensä 5, 30-vuotismerkkejä 44 ja 20-vuotismerkkejä 78 kappaletta. Suurin osa mer-

keistä jaettiin ansiomerkkijuhlissa Opistotalolla 4.9.2014. Merkit luovutti KoL:n toiminnanjohtaja Jaana Nuottanen yhdessä opiston rehtori Taina Saarisen kanssa.

100 lasissa! -käsityönäyttely

Syyskuusta 2014 alkaen opiston opetuspisteissä on kiertänyt erilaisia kuukausittain vaihtuvia vitriininäyttelyitä. *100 lasissa!* -näyttelyissä esitellään käsityön historiaa ja nykypäivää, pieniä ja suuria ilmiöitä.

100-vuotisjuhla 11.9.2014

Työväenopisto ja Helsingfors Arbis viettivät yhteistä 100-vuotisjuhlaansa Helsingin Kaupungintalolla 11.9.2014. Juhla alkoi Einojuhani Ruutavaraan (s. 1928) säveltämällä fanfaarilla *lucundum est discere*, jonka esitti Helsinginkadun filharmonikkojen fanfaariensemble. Sekä kaupunginjohtaja, ylipormestari Jussi Pajunen että tasavallan presidentti Sauli Niinistö toivat juhlaan tervehdyksensä, jotka molemmat korostivat itsensä kehittämisen merkitystä läpi elämän. Tilaisuudessa julkistettiin opiston historiakirja *Oodi sivistykselle – Helsingin työväenopisto 100 vuotta*.

Oodi sivistykselle – Helsingin työväenopisto 100 vuotta 11.9.2014

FT Samu Nyströmin kirjoittama historiateos *Oodi sivistykselle – Helsingin työväenopisto 100 vuotta* ilmestyi syyskuussa 2014. Kirjaa tukivat taloudellisesti Alfred Kordelinin säätiö, Stiftelsen Tre Smeder, Zachris Castrenin säätiö sekä kaupunginjohtaja Jussi Pajunen. Kirjan julkaisijana oli Minerva Oy.

Ilo Oppia – Kul på kurs -näyttely 12.9.–26.10.2014

Kaupungintalolla Virka Galleriassa oli sekä kummankin työväenopiston toimintaa esittelevä näyttely että *Sivistysvaikuttajia*-muotokuva-näyttely. Osana näyttelyä järjestettiin näyttelytilassa opistojen päivittäistä toimintaa esitteleviä tilaisuuksia ja työpajoja. Ohjelma vaihteli avoimista lukupiireistä joogaan ja 1910-lukua käsittelevään luentosarjaan. Näyttelyssä kävi sen aukioloaikana yhteensä yli 40 000 kävijää.

Kansalaisjuhla ja jättinukkekkulku 5.10.2014

Kaikille avoimen Kansalaisjuhlan juhlapuhujana kuultiin työväenopiston pitkäaikaista opiskelijaa ja vapaan sivistystyön puolestapuhujaa, presidentti Tarja Halosta. Presidentti korosti puheessaan oppimisen iloa ja oivalluksia. Juhlaesitelmän piti opiston historiateoksen kirjoittanut FT, historiantutkija Samu Nyström ja johtokunnan puheenjohtaja Annukka Mickelsson loi katsauksen opiston tulevaisuuteen. Jättinukkekkulkuun opiskelijoiden itse rakentamat nukket ja syksyllä harjoiteltu koreografia muodostivat näyttävän kokonaisuuden. Porthaninrinteen viereiseltä aukiolta Karhupuiston kautta kulkenut kulkue päättyi Brahen kentälle.

Päivä runoudelle 12.10.2014

Sunnuntaina 12.10.2014 Opistotalo täyttyi runoista. Aamusta iltaan oli tarjolla runoutta monipuolisesti esitettynä: niin luettuna, lausuttuna kuin laulettunakin. Ohjelmassa oli mm. opiston lausuntaryhmien runokavalkadi, avoimet ovet kurssille *Runon maailmaan*, Pirkko Fihlmanin itkuvirsiesitys, kuvan ja runon tekemisen runotyöpaja lapsille sekä sävellettyjä suomalaisia runoja sisältänyt konsertti.

Vapaa sivistystyö – Yhäkö elähyttää? 14.11.2014

Kaikille työväenopiston työntekijöille ja johtokunnan jäsenille järjestettiin 14.11.2014 vuorovaikutteinen seminaari *Vapaa sivistystyö – Yhäkö elähyttää?* Tilaisuudessa käytiin alustusten voimin läpi, mistä kaikki on alkanut ja keskusteltiin yhdessä, mitä vapaa sivistystyö voi nykypäivänä olla tai mitä sen tulisi olla.

Mielenmuutoksia – Otteita A. Järnefeltin Vanhempieni romaanin kertomuksista näyttämöllä 17.11.–30.11.2014

Opistoteatterin juhlaesitys *Mielenmuutoksia* toi otteita Arvid Järnefeltin kolmiosaisesta *Vanhempieni romaanista* (1928–1930) näyttämölle. Harri Liuksialan ohjaama ja Mervi Tuomikosken dramatisoimaa näytelmää esitettiin Opistotalon juhlasalissa seitsemän kertaa.

Opetussuunnitelma hyväksyttiin johtokunnassa 9.12.2014

Opetussuunnitelman yleinen osa hyväksyttiin työväenopiston johtokunnan kokouksessa 9.12.2014. Opetussuunnitelmaa valmisteltiin yhteistyössä koko opetushenkilökunnan kanssa. Opetussuunnitelmassa määritellään opetuksen tavoitteet tuleville vuosille.

TYÖVÄENOPISTO VUONNA 2014

Työväenopisto järjestää vapaan sivistystyön arvojen pohjalta koulutusta, jonka tavoitteena on tukea yksilön omaehtoista kehittymistä ja hyvinvointia sekä osallisuutta ja valmiuksia toimia yhteisöissä ja muuttuvassa yhteiskunnassa. Tässä muuttavassa maailmassa koulutus- ja opintatarve on pysyvä ja toiminta-ajatuksen perusta onkin säilynyt vuosikymmenet samana, vaikka toiminta on muuttunut melkoisesti.

Työväenopiston koulutuksen painoalueet ovat vieraat kielet, musiikki ja kuvataide, käsityö, tieto- ja informaatio-osaaminen, kirjallisuus- ja näyttämöaineet, yhteiskunnalliset aineet, luontoon ja ympäristöön liittyvät aineet, kotitalous, hyvinvointi ja terveys sekä oppiainerajat ylittävät teemat. Lisäksi opisto järjestää suomen kielen koulutusta maahanmuuttajille.

Opiston sitova toiminnallinen tavoite 101 000 opetustuntia saavutettiin hyvin, tavoite ylittyi 3300 oppitunnilla. Kursseja toteutui 4 465 kappaletta, minkä lisäksi opisto järjesti 224 maksutonta kaikille avointa yleisluentoa.

Kaikkiaan opiskelutunteja kertyi yli 1 292 227, joka alitti tavoitteen lähes 42 000:lla opiskelutunnilla. Syitä alitukseen analysoidaan muun muassa uuden kurssihallintajärjestelmä Kursorin avulla.

Tuottavuuden paraneminen jatkui vuodesta 2013 edelleen. Talous oli hyvin hallinnassa; juhluvuoden erityismenoista huolimatta menot alittuivat yli 0,2 Meurolla.

Työväenopiston johtokunta hyväksyi joulukuun kokouksessaan opetusosaston valmisteleman opetussuunnitelman. Opetussuunnitelma antaa suuntaviivat niin opetukselle kuin myös muiden resurssien suuntaamiselle. Ei voi myöskään aliarvioida suunnitelman merkitystä koko henki-

löstön ja johtokunnan strategisena työkaluna. Työ jatkuu oppiainekohtaisten tavoitteiden pohtimisella ja tarkentamisella.

Opetushallitus myönsi opistolle opintoseteleitä jaettavaksi eteenpäin henkilöille, joilla ei ole tietoyhteiskunnassa tarvittavia tietoteknisiä taitoja tai suomen kielen taitoa. Seteleitä saatiin hie- man enemmän kuin edellisenä vuonna. Syksyllä 2014 järjestettiin lähes 70 opintosetelikurssia, joista suomen kielen kurssit olivat kysytyimpiä.

Toimintavuosi 2014 oli uuden opistojärjestelmän Kursorin ja uudistetun ilmoittautumisjärjestelmä Ilmonetin todellinen käyttöönottovuosi. Lisäksi opiston hallintoa kehitettiin toimintäsäännön, henkilöstöhallinnon delegointipäätöksen ja palkitsemisohjelman laatimisella sekä viestinnän uudelleenorganisoinnilla.

Juhlavuoden suunnittelua ohjasi erillinen toimikunta. Toimikuntaan kuuluivat kirjastonhoitaja Sari Antikainen, yhteiskunnallisten aineiden johtava opettaja Pia Castrén-Aaltonen, kirjasto- hoitaja-emerita Marjatta Hirvijärvi-Saari, viestintävastaava Aune Hulkkonen, johtokunnan jäsen Pekka Iivonen, apulaisrehtori Eero Julkunen, apulaisrehtori-emeritus Kaj Lyytinen, Opistolaisyhdistyksen puheenjohtaja Ritva Nuutinen ja rehtori Taina Saarinen sekä kaupungin tietokeskuksen asiantuntija Carl-Magnus Roos. Projektityöntekijät Virpi Kallas, Tiina Tuurna, Lauramaija Hurme sekä Maarit Ojanen hoitivat loistavasti satavuotisjuhlien käytännön järjestelyjä. Ilo Oppia -näyttelyn näyttelyarkkitehtina toimi Tarja Kunttunen ja graafisen ilmeen suunnitteli Tommi Jäkkö.

Kehittäminen ja hankkeet

Työväenopiston toimintakäsikirjaa täydennettiin edelleen prosessikuvausten sekä prosessikartan osalta. Erityistä huomiota kiinnitettiin johdon rooliin asiakastulosten saavuttamisessa sekä toiminnan laadun jatkuvassa kehittämisessä. Yksiköitä tuettiin prosessien kuvaamisessa lukuisten työpajojen ja henkilökohtaisten opastuskäyntien avulla, joista vastasi projektisuunnittelija. Kehittämisessä tehtiin yhteistyössä erityisesti kaupunginkanslian, työterveyskeskuksen sekä kurssinhallintajärjestelmän ohjelmisto-toimittajan kanssa.

Työväenopiston opetushenkilöstö osallistui pääkaupunkiseudun Opet oppii -yhteishankkeeseen, jossa järjestettiin räätälöityä koulutusta opettajille. Hankkeen yhteyshenkilöinä opistossa toimi kolme suunnittelijaopettajaa ja hankkeen ohjausryhmän jäsenenä rehtori Taina Saarinen.

Työväenopisto oli mukana partnerina TEKESin osarahoittamassa Suomen Verkko-Opisto -hankkeessa, joka päättyi vuoden 2014 lopussa. Osana hanketta laajennettiin työväenopistossa kielten, musiikin ja tietotekniikan verkko-opetustarjontaa sekä lisättiin yhteistyötä hankkeen partneriyritysten ja -oppilaitosten kanssa. Opistotalolla järjestettiin keväällä ja syksyllä avoimet koulutusseminaarit. Seminaarien toteutuksessa hyödynnettiin etävalittamisen ja -osallistumisen tekniikoita, pääyhteistyöhöinä Ilona IT, Stadi TV ja Screen.io sekä työväenopiston videoverstas. Hankkeessa tuotettiin esittelyvideo NETsijät, jossa on esimerkkejä hankkeen aikana syntyneistä yhteisproduktioista. Esittelyvideon toteutuksesta vastasi työväenopiston päätoimisesta henkilöstöstä ja vapaaehtoisista koottu työryhmä.

Kansainvälinen toiminta

Opisto haki ensimmäistä kertaa organisaationa keskitettyä määrärahaa henkilökunnan kansainvälistymiseen Erasmus-liikkuvuus-hakemuksella. Aikaisemmin apurahaa hakivat asiasta kiinnostuneet opiston henkilöstöön kuuluvat oma-aloitteisesti suoraan CIMO:lta. Haku ei tuottanut tulosta: Uusi organisaatio ei ollut vielä ehtinyt selkiinnyttää riittävästi tavoitteitaan, joihin olisi haettu kansainvälistymisellä tukea. Vuoden 2015 hakuun on paremmat edellytykset opetussuunnitelmatyön etenemisen ja kansainvälisten tehtävien organisoinnin myötä.

EU:n Grundtvig ohjelmasta myönnettiin opistolle rahoitus ikäihmisten it-vertaisoppimisen hankkeelle. Hankkeen italialainen partneri luopui kuitenkin hankkeesta eikä sitä siksi voitu toteuttaa.

Erityissuunnittelija Juha Varila ja kehittämisspäälikkö Veikko Torvinen osallistuivat Pietarin kansainväliseen elinikäisen oppimisen konferenssiin 30.5.–1.6.2014. Verkostoituminen ja esityksistä saatu palaute antoivat arvokasta tietoa kansalaisyhteiskunnan tilasta sekä aikuiskoulutuksen kehitysnäkymistä Venäjällä.

Työväenopiston toimintaan tutustui korealainen aikuiskouluttajien ryhmä sekä itävaltalaisen kansalaisopiston rehtori.

Ympäristö ja kestävä kehitys

Vuonna 2013 toteutetun organisaatiomuutoksen myötä vastuu ympäristöasioista siirtyi opetusosastolta asiakaspalveluosaston tilayksikölle, jossa tilapalveluvastaavan tehtäviin kuuluvat ympäristöasiat. Ekotukihenkilöt ovat pääosin tilayksikön henkilöstöä, mutta opetusosaston henkilöstöä sitoutetaan myös ympäristötyön ja kestävä kehityksen huomioon ottamiseen. Henkilöstöä on ohjattu ekotuki-koulutukseen siten, että jokaisessa päätoimipaikassa olisi vähintään yksi koulutettu ekotukihenkilö.

Työväenopiston oma ympäristöohjelma päättyi 2014 lopussa, minkä johdosta aloitettiin kaupungin velvoittamana kevennetyn ympäristöohjelman käyttöönoton valmistelu.

Ympäristötyö pyritään jatkuvasti huomioimaan henkilökunnan toimissa. Toimitilahuoltajien ja heidän esimiestensä sekä henkilöstön kanssa on sovittu toimenpiteistä, jotka edistävät jätteiden lajittelua ja kierrätystä. Hankinnoissa otetaan huomioon laitteiden energiankulutusluvut ja tuotteiden ympäristömerkit. Vaaralliselle jätteelle on toimivat kierrätysmenettelyt.

Opiston toimipaikat sijaitsevat hyvien julkisten liikenneyhteyksien varrella, siksi liikenteen ympäristöhaitat ovat vähäisiä. Opetusta järjestetään eri puolilla kaupunkia, jotta saavutettavuus olisi helppoa. Henkilöstön työmatkaliikkumista tuetaan työmatkaseteleillä.

Työväenopisto toteuttaa sosiaalista, kulttuurista ja ekologista kestävän kehityksen ajatusta omalla opetustoiminnallaan. Opiston suurin ympäristövaikutus on kaupunkilaisten ympäristötietoisuuden tukeminen ja lisääminen. Opistossa on erillinen aineala Luonto ja ympäristö, jonka tavoitteena on lisätä luontoharrastusta, ympäristövastuullista ajattelua ja toimintaa sekä luonnon ja ympäristön arvostusta. Kursseilla ja luennoilla annettiin tietoa luonnontieteiden eri alueilta, neuvottiin käytännön toimissa ja retkeiltiin Helsingin lähialueilla. Luonto- ja ympäristöteemaisia kursseja ja retkiä järjestettiin yhteensä 40.

Myös muiden ainealojen opetuksessa vahvistettiin ekologisen elämäntavan asennetta. Opetuksen aiheita olivat mm. luonnonmukaisen kosmetiikan valmistus, ympäristöetiikka, taloyhtiön elinkaaren- ja energianhallinta, urbaani villivihannes- ja sadonkorjuupyöräily, kompostointi sekä luennot Hyvän mielen vaatekaappi ja Eletään ihmisiksi ja pidetään huolta luonnosta.

Opisto osallistui omalla osastollaan Kaapelitehtaan Kierrätystehdas-tapahtumaan.

Opetuksessa käytetään yhä enemmän sähköistä materiaalia, mikä edesauttaa ympäristön huomioimista paperikopioiden määrän vähenemisenä. Opetusmateriaaleina käytettiin enenevässä määrin kierrätysmateriaaleja ja -välineitä, luomutuotteita ja esimerkiksi maalauksessa ja grafiikassa enemmän liuotinvapaita aineita.

TALOUS

Vuoden 2014 tuotot ylittyivät koko viraston tasolla noin 0,1 miljoonalla eurolla. Tämä selittyy talousarvion käyttötalousmenojen alittumisella vuonna 2014, sillä opetustuntien hinta oli arvioitu hieman liian korkeaksi. Toinen merkittävä osatekijä olivat henkilöstömenojen alittuminen.

Opiston investointimäärärahalla on suoritettu tietotekniikkahankinnat suunnitelman mukaisesti. Uusia tietojärjestelmiä on hankittu muun muassa Opistotaloon sekä pienempiä hankintoja eri toimipisteisiin, kuten Kaapelitehtaalle ja STOA:an.

Opistossa on kehitetty erityisesti taloudenseurantaa, koska kyseessä on ollut ensimmäinen kokonainen toimintavuosi nykyisessä organisaatiossa ja Kursor-kurssihallintajärjestelmän käytössä. Kehittämistoimenpiteet jatkuvat edelleen näiden osalta. Opiston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tila on arvioitu tasolle hyvä.

Opiston tuottavuusluku on 105.0 vuonna 2014 (vuonna 2013 104.1). Tuottavuus on edelleen hieman noussut. Tuottavuuslukuja laskettaessa huomioidaan työvoimapolitiisella tuella opistossa työskennelleiden henkilöiden palkkamenot, joiden vaikutus on tehokkuutta heikentävä.

Vuoden 2014 tulosbudjetin toteuma on toimitakertomuksen sivulla 37.

Toteutuneet meno- ja tulotiedot sekä merkittävimmät investoinnit

(1000 euroa)	talousarvio	toteutunut
Tulot	2 051 000	2 178 000
Menot	15 060 000	14 844 000
Toimintakate	-13 009 000	-12 666 000
Poistot	130 000	140 000
Tilikauden tulos	-13 139 000	-12 806 000

HENKILÖSTÖ

Työväenopiston vakituisen henkilöstön määrä oli 106 (v. 2013 101). Määräaikaisia sekä tuntiopettajia oli yhteensä 1088 (1013). Henkilöstö jakautui osastoittain seuraavasti: opetusosasto 43 (40), asiakaspalveluosasto 50 (48) ja hallinto-osasto 13 (13).

Opiston osaamisen kehittämissuunnitelma hyväksyttiin joulukuussa. Vuonna 2014 koulutukseen osallistui yhteensä 35 vakinaiseen henkilöstöön kuuluvaa koulutuksen määrän ollessa 81 päivää. Henkilöstökoulutuksena järjestettiin Työn ilo -koulutusta työhyvinvoinnin parantamiseksi. Tulospalkkiojärjestelmään osallistumista päätettiin siirtää vuoteen 2016.

Seuraavat tehtävänimikkeet muuttuivat (suluisa vanha): henkilöstösuunnittelija (henkilöstösihteeri); viestintävastaava (tiedottaja); IT-suunnittelija (järjestelmätukihenkilö) ja suunnittelijaopettaja (koulutussuunnittelija).

Työväenopiston TVA-arviointiryhmän toiminta käynnistyi huhtikuussa ja arviointiryhmä koontui viisi kertaa. Arviointiryhmä arvioi

KVTES:n hinnoittelematteet tehtävät ja hallinto-osaston kaikki tehtävät.

Toimintavuoden päätteeksi rehtori palkitsi kiitoksena muun muassa juhluvuoden toteuttamisesta päätoimisen henkilökunnan sekä vähintään 16 viikkotuntia pitävät tuntiopettajat 400 euron kertapalkkiolla.

Työhyvinvointi ja yhteistoiminta

Opiston työsuojeluryhmä kokoontui kolme kertaa. Yhteistyötä työsuojeluorganisaation ja työterveyskeskuksen kanssa jatkettiin tiiviisti. Johdolle ja työsuojelupareille järjestettiin kaksi puolen päivän koulutustilaisuutta, joissa työterveyskeskuksen ja virastoryhmän työsuojeluvaltuutettujen asiantuntija valmensivat osanottajia työsuojelun keskeisiin periaatteisiin ja työkaluihin. Esillä oli erityisesti vaarojen arviointi, työsuojelupakki, työhyvinvointimittari, Hetipurkuhanke ja työterveyskeskuksen selvitykset sekä palvelut.

Opiston työhyvinvointisuunnitelma vuosille 2015–2017 valmisteltiin ja hyväksyttiin. Henkilökunnan työhyvinvointipäivä järjestettiin Gustavelundissa Tuusulanjärven kulttuurimaisemassa 9.5.2014. Henkilöstön yhteinen joululounas järjestettiin joulukuussa Oppiskahviossa.

Kunta 10-kyselyyn sekä tasa-arvoasioihin valmistauduttiin osallistumalla koulutustilaisuuksiin ja toteuttamalla kyselyt.

Henkilöstötoimikunta kokoontui neljä kertaa. Tämän lisäksi toimikunta kokoontui yhdessä johtoryhmän kanssa liittyen talousarvion valmisteluun. Henkilöstötoimikunta hyväksyi osaltaan opiston uuden toimintasäännön ja palkitsemisohjeen, käsitteli opiston työaikakäytäntöitä sekä työsuojeluryhmän ja henkilöstötoimikunnan työnjakoa. Lisäksi se valmisteli opiston yhteistoimintaa, työsuojelua sekä johtamista selkiinnyttävän oppaan sekä ohjasi Tervetuloa taloon -perehdyttämisoppaan valmistelua.

Henkilöstökerho

Henkilöstökerhon pitkäaikainen vetäjä vaihtui heinäkuussa. Osastopäällikkö Hannele Koli-Siiterin tilalle rehtori nimesi opistos sihteeri Terhi Toppin. Kokouksia pidettiin kolme, joihin osallistui neljä jäsentä.

Henkilöstökerho järjesti muun muassa tutustumiskäyntejä Ateneumiin Tove Jansson 100 vuotta – näyttelyyn, Helsingin kaupunginmuseon Hakasalmen huvilan Rasvaletti-näyttelyyn sekä teatteriretken Turun kaupunginteatteriin ja Taidekappeliin ja metsä- ja kulttuuriretken Luukkiin. Töölön urheilutalon sählyvuorossa pelaajia ja uimareita oli 12. Kilometrikisaan ilmoitautui 21 opistolaista, kilometrimäärä yli 14500. Henkilöstökerhon tapahtumissa oli yhteensä 80 osallistujaa.

JOHTOKUNTA

Työväenopiston johtokunnan tehtävänä on valvoa, että opisto toimii vahvistetun talousarvion puitteissa sekä kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen asettamien tavoitteiden mukaisesti. Johtokunta hyväksyy opetussuunnitelman linjaukset ja painopisteet sekä päättää ne perusteet, joiden mukaan viraston päällikkö vahvistaa kurssikohtaisen opetussuunnitelman sekä päättää muun muassa kurssimaksuista.

Johtokunnan toimintakausi on neljä vuotta. Nykyinen johtokunta aloitti kautensa helmikuussa 2013. Toimintavuoden aikana johtokunta kokoontui 11 kertaa ja käsitteli yhteensä 76 asiaa.

Johtokunta päätti suunnata opiston vuoden 2014 talousarvioon sisältyvät järjestöjen avustukset teemaan ”Nuoret ja maahanmuuttajat”. Avustuksia jaettiin seuraavasti: Toimelan settlementti ry 12 000 euroa, Kalliolan Kannatusyhdistys ry 20 000 euroa, Helsingin Yhteiskunnallisen opiston Kannatusyhdistys ry 8 000 euroa, Helsingin työväenopiston opistolaisyhdistys ry 16 500 euroa, Vihreä Sivistysliitto ry 6 200 euroa, Työväen Sivistysliiton Helsingin opintojärjestö ry 12 000 euroa, avustussumman ollessa yhteensä 74 700 euroa.

Johtokunta piti kaksi seminaaria johtavien työntekijöiden kanssa. Kevään strategiaseminaari pidettiin Haikon kartanolla huhtikuussa. Seminaarissa käsiteltiin opetussuunnitelmaa, asiakaspalvelun uudistamista ja henkilöstön tukea muutoksessa. Osanottajina oli johtokunnan varsinaisia ja varajäseniä, rehtori, osastopäälliköt ja yksiköiden esimiehet.

Syksyn strategiaseminaari pidettiin marraskuussa Tekniskan tiloissa Helsingissä. Seminaarin aiheena oli aikuiskoulutuksen ja vapaan sivistystyön ajankohtaiset näkymät. Seminaariin osallistuivat johtokunnan varsinaiset jäsenet ja varajäsenet sekä apulaiskaupunginjohtaja sekä reh-

tori, osastopäälliköt, yksiköiden esimiehet, kehittämisspäälikkö, tiedottaja, talouspäälikkö sekä henkilöstö- ja hallintosihteerit.

Vuoden aikana johtokunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavat lausunnot:

Suomenkielisen työväenopiston johtokunnan lausunto vuoden 2013 arviointikertomuksesta (13.5.2014)

Muita merkittäviä päätöksiä:

Avustusten myöntäminen vuodelle 2014 (28.1.2014)

Muutoksen seurantaajaoston toimiajan jatkaminen (28.1.2014)

Työväenopiston opiskelijamaksut 1.8.2014 lähtien (25.3.2014)

Suomenkielinen työväenopisto/ehdotus talonrakennushankkeiden rakentamishjelmaksi 2015–2024 (25.3.2014)

Helsingin kaupungin suomenkielisen työväenopiston graafisen ilmeen hyväksyminen (29.4.2014)

Työväenopiston opetussuunnitelma (9.12.2014)

Jäsenet

Puheenjohtaja Annukka Mickelsson Kok
Varapuheenjohtaja Jaana Vesterinen-Prähky PS

Johanna Hautakorpi Vihr
Janne Hälinen Kok
Zahra Osman-Sovala SDP
Harri Liikkanen SDP
Binar Mustafa Vas
Terhi Peltokorpi Kesk
Heikki Takkinen SKP

Varajäsenet

Pekka Iivonen
Pentti Helin

Inka Venetvaara
Eeva-Liisa Koltta-Sarkanen
Tuija Lindholm
Risto Björkman
Iiris Karppinen
Pekka Airaksinen
Anni Wallenius

Kaupunginhallituksen edustaja oli Otso Kivekäs ja varaedustaja Tuomas Rantanen.

OPETUSOSASTO

– OPPIMISEN JA KEHITTÄMISEN MAHDOLLISTAJA

Opetusosaston tehtävänä on huolehtia opiston ydintehtävästä: kuntalaisten omaehtoisen oppimisen ja kehittymisen mahdollistamisesta. Vuoden 2014 merkittäviä saavutuksia olivat onnistunut opiston 100-vuotisjuhlavuosi sekä opetus-suunnitelman yleisen osan valmistuminen.

Opiston sitova tavoite oli antaa opetusta kuntalaisille 101 000 opetustuntia. Opetusta annettiin 104 300 tuntia, joten tavoite ylittyi 3 300 tunnilla. Tuntimäärissä on mukana avoimen oppimisympäristön opetustunnit ja erilaisiin tapahtumiin liittyvät opetustilanteet, joita aikaisempina vuosina ei ole laskettu opetustunneiksi.

Kursseille ilmoittautuneita kurssilaisia oli 76 688, mikä oli lähes saman verran kuin edellisen vuonna. Sukupuolijakaumassa ei ollut muutosta: ilmoittautuneista naisia oli 78 % ja miehiä 22 %. Suurin kurssilaisten ikäryhmä oli 65–74-vuotiaat (27 %).

Työväenopiston opetustuntien ja opiskelijamäärien tilastointi on muuttunut, eivätkä tilastot ole vertailukelpoisia edellisiin vuosiin. Uuden kurssinhallintajärjestelmä Kursorin myötä muutoksia on oppiainejaossa, opetusmuodoissa sekä opiskelijatietojen kirjaamisessa suorittaneiksi.

Opetusosaston tulostavoite saavutettiin 97%:sti. Menot toteutuivat myös 97%:sti talousarvioon verrattuna. Menojen alittuminen johtui täyttämättä jääneistä vakansseista. Myös opetustuntien hinta oli arvioitu hieman liian korkeaksi.

Henkilöstö ja kouluttautuminen

Opetusosastossa oli 43 vakituista työntekijää (apulaisrehtori, koulutuspäälliköt, johtavat opet-

tajat, tiiminvastaavat, suunnittelijaopettajat ja koulutussuunnittelijat). Tuntiopettajia oli 811, luennoitsijoita 171 ja määräaikaista koulutus-suunnittelijoita 12. Lisäksi opetusta avustavaa henkilökuntaa olivat mm. tentinvalvojat, mallit ja säestäjät. Opiston 100-vuotisjuhlavuoteen liittyen palkattiin kolme määräaikaista työntekijää.

Opetushenkilökunta on osallistunut ainealansa sisäisiin ja ulkoisiin koulutuksiin. Henkilökunnan osaamisen kehittämissuunnitelma valmistui joulukuussa 2014. Opetusosaston osaamisen kehittämissuunnitelman tavoitteita ovat pedagogisen osaamisen kehittäminen, opetettavan aineen hallinta, strateginen osaaminen, tietotekniikan osaaminen sekä osastojen väliset yhteistyötaidot. Opetushenkilöstö osallistui myös pääkaupunkiseudun yhteiseen Opet oppii -hankkeeseen.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Työväenopisto on toteuttanut Helsingin kaupungin strategiaohjelman mukaisia pääkohtia kuten Hyvinvoiva helsinkiläinen, Elinvoimainen Helsinki, Toimiva Helsinki sekä Tasapainoinen talous ja hyvä johtaminen.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisäämiseksi työväenopisto valitsi tavoitteeksi tukea vanhemmuutta ja perheiden hyvinvointia lisäämällä yhdessä tekemisen kursseja perheille. Tavoitteena oli myös kehittää yhteistyötä nuorisoasiainkeskuksen kanssa selvittämällä nuorten vapaan sivistystyön koulutustarvetta. Tavoitteita toteutettiin järjestämällä perhekursseja yhteensä 162 kurssia ja 1342 opetustuntia. Opisto oli myös mukana nuorille suunnatussa Operaatio Pulssi -kaupungin yhteishankkeessa. Opisto osallistui myös nuorten

vaikuttamistapahtuma Ruutiin. Nuorisoasiainkeskuksen kanssa käytiin keskusteluja nuorisotoimen kanssa yhteistyössä järjestettävästä kurssitoiminnasta.

Työväenopiston tavoitteena oli lisäksi kuntalaisten terveyden, hyvinvoinnin sekä liikunnan lisääminen kehittämällä ja monipuolistamalla opiston liikunnan ja hyvinvoinnin opetusta sekä kehittämällä yhteissuunnittelua ja tehtävien jakoa liikuntaviraston kanssa.

Liikunnan omakustanneperusteisia kursseja toteutettiin 52 kurssia yhteensä 1028 tuntia. Liikunnan kokonaistuntimäärä on lisääntynyt tällä määrällä. Kurssit monipuolistivat opiston liikunnan tarjontaa. Tanssinopetusta lisättiin ja monipuolistettiin. Liikuntaa ja muita aineita yhdistäviä kokeilevia kursseja oli mm. käsityössä, teatterissa, kirjallisuudessa, kuvataiteessa ja musiikissa.

Kulttuurista iloa ja vetovoimaa -strategisen tavoitteen mukaisesti toteutettiin juhluvuosihanke Työväenopisto 100 vuotta. Tavoitteena oli laaja opetusohjelma, jossa 100-vuotisjuhlateema on esillä. Hankkeella haluttiin myös edistää opiston tunnettuutta markkinoinnilla ja juhluvuoden julkisuudella. Edelleen tavoitteena oli järjestää opiston omien taide- ja taitoryhmien esityksiä, näyttelyitä, konsertteja ja tapahtumia sekä toteuttaa päänäyttely kaupungintalon Virka-galleriassa. Opiston 100-vuotisjuhlavuotta juhlittiin näyttävästi ja juhluvuosi sisälsi laajan, monipuolisen ja korkeatasoisen ohjelman konsertteineen, näyttelyineen, teatteriesityksineen ja muine tapahtumineen.

Lisäksi kehitettiin Kalasatamassa sijaitsevan Tukutorin Teurastamon uuden opetuskeittiön toimintaa yhteistyössä kaupungin eri virastojen, Helsingin yliopiston, museoiden ja yhdistysten sekä yritysten kanssa.

Maahanmuuttajien huomioiminen

Maahanmuuttajille annettiin eniten opetusta suomen kielessä, mutta myös kielissä, äidinkielen, kirjallisuuden ja teatterin kursseilla, kuvataiteessa, musiikissa, käsityössä, kotitaloudessa, yhteiskunnallisissa aineissa, luontoon liittyvissä aineissa sekä liikunnassa oli osallistujina maahanmuuttajataustaisia opiskelijoita. Maahanmuuttajille järjestettiin myös suomen kielen kursseja, joihin integroitiin käsityö-, kuvataide- tai kotitalousopetusta. Maahanmuuttajia pyrittiin ohjaamaan myös muille kuin pelkästään maahanmuuttajille kohdistetuille kursseille.

Tavoitteina oli, että maahanmuuttajaopetusta järjestetään 10 000 opetustuntia ja että maahanmuuttajien äidinkielen opetusta lisätään. Tavoitteena oli myös, että järjestöyhteistyön ja markkinoinnin avulla tavoitellaan erityiskohderyhminä ikääntyviä maahanmuuttajia sekä nuoria miespuolisia maahanmuuttajia.

Maahanmuuttajille suunnattua opetusta toteutui 210 kurssia, yhteensä 9 969 opetustuntia (tavoite oli 10 000 tuntia). Venäjänkielisille kohdennettua venäjänkielistä opetusta kokeiltiin, mutta kursseilla oli vähän osallistujia. Työllistämistuella paljattiin venäjänkielinen opettaja edistämään venäjänkielistä opetusta. Yhteistyötä kurssisuunnittelussa oli myös maahanmuuttajajärjestöjen kanssa, mm. maahanmuuttajajärjestö Monik ry:n kanssa järjestettiin yhteistyössä työnhakuun liittyvä kurssi nuorille maahanmuuttajille.

Palvelukeskuksissa järjestettiin kursseja iäkkäille maahanmuuttajille, josta osa oli luku- ja kirjoitustaidottomia. Opisto on ollut mukana kaupungin maahanmuuttajatoiminnan asiantuntijaryhmässä, jossa on mm. suunniteltu ikäihmisten ja nuorten opetusta.

Opetussuunnitelma

Tasapainoisen talouden ja hyvän johtamisen tueksi tavoitteena oli laatia työväenopiston opetussuunnitelma, joka määrittelee opiston perustehtävän ja linjaa opiston toimintaa. Opetussuunnitelman yleinen osa hyväksyttiin opiston johtokunnan kokouksessa 9.12.2014. Opetussuunnitelmassa otettiin huomioon eri kohde-ryhmien (ikäihmiset, maahanmuuttajat) tarpeet sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmat. Suunnitelmaa valmisteltiin yhteistyössä koko opetushenkilökunnan kanssa. Valmisteluun osallistui myös muiden osastojen työntekijöitä samoin kuin opiston johtokunta. Suunnittelutyötä fasilitoi Palmenian kaksi asiantuntijaa.

Opetussuunnitelma on pedagogisen ohjauksen, suunnittelun ja johtamisen väline, jossa ilmaistaan opetuksen periaatteet, tavoitteet ja painotukset. Suunnitelma on opetushenkilöstön pedagogisen identiteetin ja itseyttämyksen tuki sekä toimintaa kehittävän dialogin mahdollistaja. Opetussuunnitelmassa määritellään opetuksen tavoitteet tuleville vuosille. Opetuksen painoalat vuosille 2015–2020 ovat kuntalaistarpeiden kuuleminen, demokratian ja osallisuuden edistäminen, terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, uudet oppimisympäristöt ja opetuksen johtamisen kehittäminen.

Opetusharjoittelu

Opetusharjoitteluyhteistyötä tehtiin Helsingin yliopiston käsityö- ja kotitalous- sekä aikuisopettajakoulutuksen kanssa. Toimintavuoden aikana työväenopistossa oli yhteensä 42 opetusharjoittelijaa. Käsityöopetuksessa harjoitteli yksi soveltavan ja yksitoista syventävien opintojen opetusharjoittelijaa. Kotitaloudessa syventävän harjoittelun suoritti 15. Yhteiskunnallisissa aineissa opetusharjoittelunsa suoritti seitsemän valtiotieteiden opiskelijaa sekä yksi taidehistorioitsija. Lisäksi opetusharjoittelunsa aloitti yksi biologi. Kirjallisuudessa ja luovassa kirjoittamisessa aloitti har-

joittelunsa 4 auskultanttia. Kielissä oli yksi englannin ja yksi kiinan kielen opetusharjoittelija.

Taiteen perusopetus

Taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää opetusta, joka antaa opiskelijalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkeasteen koulutukseen. Taiteen perusopetus noudattaa Opetushallituksen opetussuunnitelmaa ja opiskelijat saavat suorituksesta todistuksen.

Kuvataiteessa jatkui vuonna 2012 alkanut kolmen vuoden perusopintokokonaisuus. Musiikin laajan oppimäärän mukaista musiikin perusteiden opetusta järjestettiin musiikin teoriassa ja säveltapailussa. Käsityön laajan oppimäärän perusopinnot päättyivät. Perusopintojen päättötodistuksen sai 10 opiskelijaa. Uusi syventävien opintojen ryhmä käynnistyi syksyllä 2014. Teatteritaiteen perusopetusta järjestettiin kaksivuotisia, aikuisille sovellettuina opetuskokonaisuuksina.

KIELET JA TIETOAINHEET

Kielet ja tietoaaineet -yksikön ainealoja ovat vieraat kielet, suomi toisena kielenä, ihmisen yhteiskunta- ja kulttuuri, luonto ja ympäristö, liikenne sekä avoin yliopisto-opetus.

Vieraat kielet ovat opiston suurin aineala, lähes neljännes koko tuntiresurssista. Toimintavuoden tavoitteena on ollut tiivistää kielten suunnittelua siten, että tiukoista aluekohtaista suunnitteluvastuista siirryttäisiin enemmän ainekohtaiseen ja Helsinki-tasoiseen suunnitteluun. Tässä on edistytty muutamia askelia jakamalla ja keskittämällä eri kielten suunnittelua uudella tavalla.

Yhteiskunnalliset aineet toteuttavat valtaosan opiston maksuttomista yleisluennoista. Uudis-

tuneen organisaation ensimmäisenä kokonaisuena lukuvuonna tavoitteena oli kartoittaa luentojen kävijämääriä ja tilojen sopivuutta luentointiin opiston eri toimipisteissä.

Syyskaudella pystyttiin kartoituksen perusteella jonkin verran keskittämään luentoja hyvien liikenneyhteyksien päähän ja tarkoituksenmukaisesti varustettuihin tiloihin, mikä lisäsi tehokkuutta.

Kielet

Opiston kielikursseilla opitaan käytännön kielitaitoa ottaen huomioon opiskelijan henkilökohdaiset tavoitteet. Kurssitasot noudattavat Euroopan neuvoston yleiseurooppalaisen viitekehysten jakoa perus-, keski- ja ylimmän tason kursseihin. Tavallisin kurssimuoto on kaksi tuntia kerran viikossa kokoontuva opintoryhmä. Kieltenopetuksen tavoitteena on toteuttaa monipuolinen opetustarjonta siten, että suurimmissa kielissä (englanti, espanja, ranska) on tarjolla eri tasoja ja toisaalta ohjelmassa on tarjolla vähemmän opiskeltuja kieliä. Tavoite saavutettiin myös 2014, jolloin opetusta annettiin 25 eri kielessä. Lisäksi ohjelmassa on eripituisia lyhyt-, viikonloppu- ja intensiivikursseja sekä verkko-kursseja.

Vuoden 2014 yhtenä tavoitteena oli Työväenopisto 100 vuotta, johon tapahtumaan kielet osallistuivat. Perheiden tukeminen otettiin huomioon Saksaa koko perheelle -kurssilla. Normaalien kurssien lisäksi kohderyhmistä huomioitiin erityisesti ikäihmiset, maahanmuuttajat sekä huonokuuloiset. Ikäihmisille suunnattuja kursseja oli 90.

Miesten määrä kursseilla on noussut vuodesta 2013 reilut kaksi prosenttia. Suurin ikäryhmä on edelleen 65–74-vuotiaat, mutta 25–34-vuotiaiden osuus ainealan opiskelijoista on noussut toiseksi suurimmaksi ryhmäksi.

Kielet oli mukana Virka Gallerian Ilo oppia -näyttelyssä erikielisin ääninäyttein (22 eri kieltä) sekä työpajoin. Kussakin työpajassa kävi noin kymmenen henkilöä. Lisäksi juhlittiin Stoa 30-vuotista taivalta järjestämällä yhteistyössä Stoa kulttuurikeskuksen ja Nuorisosiainkeskuksen kanssa eri maiden kulttuuriaamiaisia, joista kielissä oli mukana espanja. Espanjan kulttuuriaamiaisella oli mukana 14 opiskelijaa ja jonnossa 21 opiskelijaa. Kieltenopettajien koulutusta ja tapaamisia järjestettiin vuoden 2014 aikana ranskan, englannin ja espanjan tuntiopettajille.

Suomi vieraana kielenä

Suomen kielen tavoitteena on tarjota monipuolista opetusta maahanmuuttajien erilaiset lähtökohdat huomioon ottaen. Perustason kurssija järjestettiin Helsingin eri alueilla, keskitason kursseja ja erikoiskursseja keskitetymmin.

Kurssitasot noudattavat yleisten kielitutkintojen jakoa, joka on yhteismitallinen yleiseurooppalaisen viitekehysten tasoluokituksen kanssa. Lukukauden mittaisen kurssin kesto on viidestä kuuteen viikkotuntia kahtena opetuskertana viikossa. Intensiivikursseja ja yleisiin kielitutkintoihin valmistavia kursseja on lisätty niiden suosion kasvaessa. Syksyllä 2014 aloitettiin uusi kurssi, jonka tavoitteena on antaa valmiudet yleisen kielitutkinnon suorittamiseen.

Tavoitteena on tukea kohderyhmien kotoutumista heidän ollessaan suomenkielisessä ympäristössä sekä edistää kantaväestön välistä vuorovaikutusta yhteisessä harrastustoiminnassa. Syrjäytymisvaarassa oleville maahanmuuttajille tarjottiin suomen kielen opintosetelikursseja. Maahanmuuttajille tarjotaan mahdollisuus osallistua vapaavalintaiselle opiston kurssille myöntämällä opintosetilillä.

Maahanmuuttajataustaisten kotona lapsia hoitavien vanhempien suomen kielen koulutus-

hankkeessa opisto oli mukana vielä kevätkauden 2014. Hanke on toteutettu kaupungin eri virastojen yhteistyönä. Opetus toteutettiin kolmessa leikkipuistossa, Monika-Naiset ry:n tiloissa ja Kontulan lähioasemalla. Yhteistyössä palvelukeskusten kanssa järjestettiin kolme kurssia ikääntyville maahanmuuttajille mm. somali-senioreille.

Kevät- ja syyslukukaudella järjestettiin muutamia suomen kielen kursseja, joihin integroitiin käsityö-, kuvataide- ja kotitalousopetusta. Tavoitteena oli suomen kielen sekä sanavaraston laajentamisen ohella tutustuttaa opiskelijat suomalaisiin perinteisiin ja ruokiin sekä työväenopiston muuhun opetustarjontaan. Enemmistö, lähes 40 % suomen kielen opiskelijoista oli 25–44-vuotiaita.

Ihminen, yhteiskunta ja kulttuuri

Ihminen, yhteiskunta ja kulttuuri -aineala jakautuu useaan oppiaineeseen: filosofia, psykologia ja ihmissuhteet, kasvatusta ja oppiminen, historia, kulttuurintuntemus, yhteiskunta, viestintä ja asuminen. Kaikissa aineissa järjestettiin joko ilmaisia luentoja tai maksullisia kursseja ja opetusta oli eri puolilla Helsingiä sekä päivä- että iltapäivä-aikaan. Opetuksen painopiste on kaikille avoimissa yleisluennoissa. Osallistujia niissä on runsaasti, ne tekevät opistoa tunnetuksi ja toimivat matalana kynnyksenä opistoon opiskelemaan tulemiseen.

Luentotarjontaa keskitettiin opetuspisteisiin, joissa on paljon kävijöitä. Luentojen aiheet vaihtelevat lukukausittain ajankohtaisista asioista ajattomiin teemoihin. Kestosuosikkeja ovat sukkututkimuksen ja sisustussuunnittelun kurssit sekä erilaiset pienten lasten värikylpykurssit, joiden tavoitteena on kehittää lapsen ja vanhemman välistä vuorovaikutusta sekä visuaalista ilmaisua.

Yrittäjyyttä tuettiin kursseilla Yrittäjyyden ABC ja Kirjanpidon perusteet. Aktiivista kansalaisuutta edistettiin muun muassa luennoilla kansallisen tietoyhteiskuntataidoista ja järjestämällä Erilaiset eurovaalit 2014 -keskustelutilaisuus yhteistyössä Euroopan parlamentin Suomen tiedustustoimiston kanssa. Muita yhteistyökumppaneita toimintavuonna olivat muun muassa Suomi–Valko-Venäjä-seura, Sveitsin Ystävät Suomessa ry, Suomen Lähi-idän instituutti, Ihmisoikeusliitto, Pääkaupunkiseudun kuluttajien energianeuvonta, Aivohalvaus- ja dysfasialiitto sekä sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus.

Luennoille ja kursseille osallistui kaikenikäisiä ihmisiä, mutta erityisesti seniorit suosivat päiväaikaan järjestettyjä luentoja. Maksuttomat luennot toimivat myös työttömille helppona ja miellyttävänä tapana oppia uusia asioita ja olla kiinni maailman menossa. Yhteiskunnallisia kysymyksiä käsittelevillä sekä historian luennoilla oli paljon myös miehiä, jotka ovat opistossa vähemmän edustettu sukupuoli.

Opiston sadatta lukuvuotta juhlittiin yleisluentotarjalla Helsingin työväenopisto sata vuotta – miten tähän on tultu, jossa viisi asiantuntijaa esitteli opiston historiaa ja vapaan sivistystyön merkkihenkilöitä. Historialliset tapahtumat sadan vuoden takaa olivat aiheina Virka Gallerian luennoilla sekä useissa muissa luentosarjoissa eri puolilla kaupunkia. Erityisen suosituiksi osoittautuivat luentosarjat Miten Eurooppa ajautui ensimmäiseen maailmansotaan, Suomi 1920- ja 30-luvuilla sekä impressionismia käsittelevät luennot. Toimintavuonna Kiinaa, Japania ja islamilaista maailmaa sekä maailmanuskontoja käsittelevät luentosarjat keräsivät täydet salit.

Luonto ja ympäristö

Luonto ja ympäristö -aineala tarkastelee aihealuettaan monesta näkökulmasta. Tavoitteena on lisätä luontoharrastusta, ympäristövas-

tuullista ajattelua ja toimintaa sekä luonnon ja ympäristön arvostusta opastamalla nauttimaan lähiluonnosta ja myös hyödyntämään sitä. Kursseilla ja luennoilla annetaan tietoa luonnontieteiden eri alueilta, neuvotaan käytännötoimissa ja retkeillään Helsingin lähialueilla. Vuonna 2014 yleisluentojen aiheita olivat mm. maailmankaikkeus, puutarhanhoito, kompostointi ja sienet. Yhteistyössä Vihreän sivistys- ja opinto-keskuksen kanssa järjestettiin yleisluento suomalaisista metsämarjoista ja sienistä sekä sieniretki Sipoon maisemissa.

Opintopiireissä opiskeltiin lintujen muuttokäyttäytymistä ja lajituntemusta, mehiläistenhoitoa, kalastusta, pihasuunnittelua ja kukkiensidontaa. Retkistä mainittakoon linturetket, urbaani villivihannes- sekä sadonkorjuupyöräily.

Liikenne – Merenkulku

Helsingin työväenpistossa liikenne-aineala tarjoaa ainoastaan merenkulkuopetusta. Kurssien tavoitteena on ollut antaa perustiedot turvalliseen liikkumiseen sisävesillä ja saaristossa. Kursseilla saa tarvittavat tiedot saaristo-, rannikko- ja avomerenkulun tutkintojen suorittamiseen. Vaativin taso, avomerilaivurikurssi järjestetään joka toinen lukuvuosi ja alkoi jälleen syksyllä 2014. Uutuutena kokeiltiin viikonlopun kestävää Navigoinnin elektroniset apuvälineet -kurssia. Vuonna 2014 merenkulkukursseja järjestettiin viidessä eri toimipisteessä.

Avoimien yliopisto-opetus

Avoimen yliopisto-opetuksen tavoitteena on tarjota mahdollisuus yliopisto-opintoihin ilman ikärajoja ja pohjakoulutusvaatimuksia.

Opetuksen tarjonnasta pääosa oli Helsingin yliopiston perusopintoja ja erillisiä opintojaksoja. Myös Turun yliopiston kanssa toteutetut luovan kirjoittamisen perusopinnot jatkuivat. Yhteistyö taideyliopistoksi muuttuneen Sibelius-

Akatemian kanssa päätettiin lopettaa, koska opetuksen ei katsottu palvelevan riittävästi vapaan sivistystyön oppilaitoksen tavoitteita vaan olevan pikemminkin Sibelius-Akatemian opiskelijoille tarkoitettua ammatillista täydennyskoulutusta.

Haaga-Helia ammattikorkeakoulun kanssa suunniteltiin yhteistyönä Liiketoiminnan suunnittelu ja yrittäjyys -opintojakso, mutta mahdollisesti koulun korkean lukukausimaksun (150 €) johdosta opintojaksolle ei saatu riittävästi opiskelijoita, eikä kurssia toteutettu.

Toimintavuonna kurssitarjonnassa oli arkeologiaa, taidehistoriaa, kotimaista kirjallisuutta, luovaa kirjoittamista, teatteritiedettä, erityispedagogiikkaa, mediakasvatusta, oikeustieteitä, sosiaalipsykologiaa ja sosiaalityötä. Kevätkaudella toteutettiin Sibelius-Akatemian kanssa kulttuuriyrittäjyyden opinto-kokonaisuus sekä Lääkkeetön hoito – kulttuuriyövälineiden rajoittamat mahdollisuudet -kurssi. Suosituimpia aiheita olivat oikeustieteet ja sosiaalityö.

Opetus järjestettiin pääosin Ensi Linja 1:n tiloissa, joista jouduimme luopumaan vuoden lopussa tilojen siirryttyä Helsingin kaupungin uuden Yritysinna-palvelupisteen käyttöön. Asiointi on siirtynyt pääosin verkkoon, opiskelijat ilmoittautuvat verkkopalvelu Ilmonetin kautta, tentti-ilmoittautuminen tapahtuu verkossa ja myös erilaiset kyselyt ja peruutukset tehdään useimmiten sähköpostitse.

Opetustarjonta palveli erilaisten opiskelijoiden opiskelutarpeita. Suuri osa opiskelijoista oli nuoria aikuisia, jotka suorittavat kursseja avoimessa yliopistossa liittääkseen ne osaksi muualla suoritettavaa tutkintoa tai valmistautuakseen yliopiston pääsykokeisiin. Työikäisistä suuri osa opiskelee kehittääkseen ammatillista osaamistaan. Lääkkäämmät henkilöt opiskelevat useammin yleissivistyksen tai harrastuksen vuoksi.

TAIDEAINEET

Taideaineet yksikön ainealat ovat kuvataide, musiikki sekä kirjallisuus, teatteri ja äidin-kieli. Taideaineiden opetus on taiteen eri lajeihin ja osa-alueisiin paneutuvaa, yleensä omaan tekemiseen perustuvaa, harrastuspohjaista, taidetta tuottavaa oppimista.

Taideyksikön oppiaineita opetetaan pääosin erityisluokkatiloissa eri puolilla kaupunkia. Äidinkielen ja kirjallisuuden sekä kirjoittamisen kurssit järjestetään luokkatiloissa sekä mm. kirjastojen monitoimitiloissa. Taideaineet -yksikössä tehdään oppiaineiden välistä yhteistyötä. 100-vuotisjuhlavuonna teatterin, kuvataiteen ja musiikin yhteistyö eri produktioissa korostui aiempaa enemmän. Marraskuusta alkaen taideyksikössä työskenteli palkkatuettu venäjänkielinen kirjallisuuden, median ja kuvataiteen opettaja.

Taideaineet yksikön keskeisin tavoite vuonna 2014 oli tuottaa ohjelmaa ja kursseja opiston 100-vuotisjuhliin ja tapahtumiin. Lisäksi tavoitteena oli tuottaa uusia painopistekursseja, jotka lisäävät terveyttä ja hyvinvointia liikunnan avulla ja erilaisia perheiden tukemiseen tähtääviä kursseja. Myös maahanmuuttajien oman äidinkielen opetus oli yhtenä tavoitteena, jota kehoitettiin kolmella kurssilla. Kuntalaisten osallisuutta lisäävää toimintaa taideyksikössä edisti kaksi itsenäistä opintopiiriä ja Jukka Linkolan Myrkyhuntu-ooppera, jonka opiston tiloihin tuotti itsenäinen muusikkoryhmä oopperan kantaesityksenä.

Kirjallisuus, teatteri ja äidinkieli

Oppiainekokonaisuuden tavoitteena on tulla tietoiseksi kielestä, sen keinoista, ilmaisuvormista ja merkityksestä suullisen, kirjallisen ja kehoillisen ilmaisun aloilla.

Äidinkielen osa-alueista kurssitarjonnassa on kielen- ja tekstinhuollon, kielitiedon, murteiden

ja puhekielen kursseja. Kirjoittamisen kurssit kattavat luovan, elämäkerrallisen, asia- ja verkkokirjoittamisen osa-alueita.

Kirjallisuuden opetusta tarjotaan kirjallisuuspiireissä, luennoilla, kirjailijavierailuilla ja tapahtumissa sekä luovan kirjoittamisen ryhmissä.

Teatterin ja puheilmaisun opetus koostuu tiedollisista tai vastaanottavista ryhmistä (luennot, teatteritiedon piirit) sekä erityyppisiä esityksiä tuottavista ryhmistä. Teatteriopetus voidaan jakaa perinteiseen esittävään sekä soveltavaan ja osallistavaan draamaan. Esityksiä tekevät myös lausuntaryhmät sekä muut puheilmaisun opetusryhmät.

Kevätlukukaudella käynnistettiin syksyn 100-vuotisjuhlien ohjelmien suunnittelu sekä harjoitukset esiintyvissä ryhmissä. Aineala osallistui kaupungintalon juhlaan 11.9., kansalaisjuhlaan 5.10. ja järjesti Päivä runoudelle -tapahtuman 12.10. Opistotalossa. Tapahtumassa esitettiin mm. Eino Leinon Tuonelan joutsen -runonäytelmä. Opistoteatterin juhlaesityksenä nähtiin Arvid Järnefeltin Vanhempieni romaanin perustuva dramatisointi. Juhlavuosi otettiin huomioon kaikissa esittävissä ryhmissä. Esitykset kokosivat 5800 katsojaa.

Muista painopistealoista oppiaineessa kehoitettiin liikuntaan perustuvia ja perhekursseja. Teatterin ja kirjoittamisen aloilla perustettiin liikuntaa ilmaisun lähtökohtana pitäviä kursseja: Liikkeestä sanaksi – kehon kertomaa; Parempi kehonhallinta – selkeämpi viesti.

Nuorille tarjottiin Operaatio Pulssin ja opiston yhteistyönä Videopelit ja kirjoittaminen -kurssi sekä heidän vanhemmilleen kaksi lasten ja nuorten pelaamista käsittelevää luentoa Kanneltalossa.

Asiakaskunnan rakenteessa ei ainealalla ole tapahtunut merkitseviä muutoksia; se noudatte-

lee opiston yleistä ikä- ja sukupuolijakaumaa. Nuorten ikäluokkien osuus on suurin avoimen yliopiston opetuksessa (luova kirjoittaminen, kotimainen kirjallisuus) sekä taiteen perusopetuksessa. Lisäksi teatterin alueella uudet teatterin muodot, kuten improvisaatio ja kortteli-draama ovat houkuttelleet nuoria osallistujia. Erityisryhmistä kehitysvammaisille on suunnattu sekä äidinkielen että teatteriopetusta, esimerkiksi oma esittävä ryhmä Tunneteatteri yhteistyössä Kehitysvammatuki 57 Ry:n kanssa.

Kuvataide

Kuvataideopetuksen tavoitteena on kehittää kuvallista ajattelua, luovuutta, kuvanlukutaitoa, tutustuttaa kuvanrakentamisen keinoihin ja tekniikoihin, lisätä taiteen tuntemusta, sekä tarjota elämyksellisiä oppimiskokemuksia. Kurssi-tarjonta on jaoteltu tekniikoiden mukaan; grafiikka, keramiikka- ja lasitaidet, kuvanveisto, maalaus, piirustus, valokuvaus ja videotaide. Lisäksi tarjottiin ainealojen rajoja ylittäviä erikois- ja teemakursseja.

Vuoden opetusteemana oli rakkaus, jota käsiteltiin hyvin laaja-alaisesti. Kuudessa toimipisteessä järjestetyistä kevätnäyttelyistä valittiin opiskelijoiden töistä kooste, joka kuvattiin 100 x rakkaus -kuvasitykseksi opiston juhlanäyttelyyn Virka Galleriaan. Kuvataiteen kursseista 15 % oli lyhytkursseja.

Tavoitteita toteutettiin kaikkien kurssien opetussisällöissä sekä erityisesti painopistekursseilla (5 % tarjonnasta). Liikuntaa ja hyvinvointia edistettiin esimerkiksi kursseilla Keho, teksti ja kuva, Kohtaamisia tanssin ja maalauksen keinoin, Voimauttava valokuva, Taideterapiavii-konloppu: Ekspressiivinen taideilmaisuus, kahdella mielenterveyskuntoutujille suunnatulla kursilla sekä ekskursiokursseilla: Kasvienergiaa piirtäen ja maalaten, Piirtäjän kaupunkikuva, PhotoWalk, Tartu liituihin Korkeasaarella, Yömaalusta ja Luontokuvausretki.

Perheiden tukemista toteutettiin vanhempien ja lasten yhteisillä kursseilla; Iloa irti maalaamisesta, Muotokuvakurssi, Väreileikki 1–2-vuotiaille ja Animaatio digikameralla. Lisäksi tapahtumien yhteydessä järjestettiin avoimia työpajoja esimerkiksi Taiteiden yönä, VuotaloFestissa ja Kaapelitehtaan Kierrätystehtaalla.

Nuorisoasiainkeskuksen kanssa yhteistyössä tarjottiin nuorille Pulssi-kursseina valokuvausta, piirustusta ja sarjakuvaa.

Kuvataiteen ainealan opiskelijoissa nuorten alle 25-vuotiaiden määrä lisääntyi selvästi piirustus- ja maalaus sekä lyhytkursseilla. Runsaimmat jonnnot muodostuivat digikuvauskursseille. Miehiä oli eniten kuvanveisto-, mustavalkovalokuvaus-, valokuvauksen teoria-, sarjakuva-, elävänmallinpiirustus- sekä videokuvauskursseilla. Ikäihmisten kuvataidekursseja oli seitsemässä opiston toimipaikassa ja viidessä palvelutalossa. Mielenterveyskuntoutujien kurssit järjestettiin yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa.

Kevään 100 x Akryyli -yhteisömaalauksurssin työt olivat esillä 1.–29.9. Ruoholahden metroaseman vitriineissä. Virka Gallerian näyttelyn yhteydessä 12.9.–26.10. tarjottiin kaikille avoimina työpajoina Non-Stop piirtämistä, Havis-Amanda aiheista elävänmallin piirustusta, valokuvaklinikka, muotokuvapiirustusta ja väriklinikka -työpajat.

Videoverstaan opiskelijat valmistivat ohjaajansa Erkki Seiron johdolla videolavasteita teatteritaidteen perusopintojen päättötyönäytelmään Myrsky, Myrkkyhuntu-oopperaan sekä Hulluusdokumenttielokuvan opiston teatteriopiskelijoista työstämään Mika Waltarin Yö yli Euroopan -näytelmään. Lisäksi video-opiskelijat dokumentoivat opiston 100-vuotistapahtumia. Maiju Talvitien öljymaalauksryhmät tekivät kuvaheijaste-esityksen Helsinginkadun Filharmonikkojen juhlakonserttiin 20.11.2014.

Musiikki

Musiikinopetus tarjoaa musiikkitietoa ja elämyksiä kaikille 16 vuotta täyttäneille. Monipuolisessa valikoimassa on eritasoisten soitin-, laulu- ja teoriakurssien lisäksi luentoja, konsertteja sekä vuosittain vaihtuvia projekteja ajankohtaisiin teemoihin liittyen. Kurssitarjonta sisältää myös musiikin historian sekä musiikin tietotekniikan ja teknologian kursseja.

Musiikkia voi harrastaa keskittyen soiton tai laulun opiskeluun tai musisoiden yhtyeessä, orkesterissa tai kuorossa. Tarjolla on musiikkityylejä kansanmusiikista viihteelliseen ja klassisesta populaariin.

Musiikinopetuksen tehtävänä on kehittää ja ylläpitää tietoja ja taitoja, antaa mahdollisuuksia taiteelliseen ilmaisuun, tarjota välineitä musiikkikulttuurista nauttimiseen sekä mahdollistaa yhteisöllisyyden kokemuksia. Ainealan yleisten tavoitteiden ohella musiikin tarjonnassa on pyritty toteuttamaan opistolle annettuja strategisia tavoitteita.

Opisto 100 vuotta -teemavuoteen valmistaututtiin harjoittamalla kuoroissa, orkestereissa, soitin- ja yksinlauluryhmissä ohjelmistoa juhluvuoden konsertteja ja tapahtumia varten. Musiikin luennoilla tarkasteltiin kulunutta sataa vuotta Sibeliuksesta Saariahoon.

Eri aineiden välinen yhteistyö toteutui mm. Kansalaisjuhlan jättinukkekulkueessa, jossa musiikista vastasivat opiston kaksiriviset harmonikat, Liikkeellä-kuoro ja Lauluyhtye Luna. Opiston yksinlaulajat olivat mukana opiston Lausunnan mestarikurssin toteuttamassa Eino Leinon runonäytelmässä Tuonelan joutsen. Ranskalaisia yksinlauluja ja runoutta 1900-luvulta -kurssikokonaisuuteen sisältyi myös ranskan foniikan luentoja.

Helsinginkadun Filharmonikoiden syyskonser-teissa kuultiin musiikkia 1910-luvun alusta. Opiston kuvataideryhmät perehtyivät konsertin ohjelmaan ja toteuttivat kuvallisen esitykset Anton Webernin ja Jean Sibeliuksen teosten innoittamina.

Yhteistyössä Sibelius-Akatemian ja Musiikkitalon kanssa jatkettiin edelleen Tunne orkesterisi -luentosarjaa. Uutena yhteistyökurssina järjestettiin Opi kuuntelemaan klassista -kurssi yhdessä Helsingin kaupunginorkesterin kanssa.

Musiikinopiskelijoita oli aikaisempien vuosien tapaan melko tasaisesti ikäryhmissä 25–64 vuotta, n. 15 %. 65–74-vuotiaiden osuus oli 27 %. Miesten osuus opiskelijoista oli 32 %.

Kaupungintalon juhlassa 11.9. Veli-Antti Koivurannan johtama Helsinginkadun Filharmonikot esiintyi merkittävässä roolissa sekä sinfoniaorkesterin että fanfaariensemblen voimin.

Virkagallerian Ilo oppia -näyttelyn musiikin työpajat, Ikäihmisten yhteislaulu, Laulajien ja pianistien ohjelmistokurssi sekä teatteri-, satu- ja musiikki-improvisaatiota yhdistelevä koko perheelle avoin musiikkisatutuokio olivat yleisömenestyksiä. Viimeksi mainittu Elisa Tanin suunnittelema työpaja keräsi satapäisen yleisön, kun lähialueiden päiväkodeista tuli ryhmiä seuraamaan esitystä.

Satavuotisjuhlien kunniaksi Kaupungintalon juhlasalissa järjestettiin neljä konserttia. Opiston yksinlaulajien, pianistien, kamarimusiikkiryhmien ja BellaCanta-lauluyhtyeen konserttien 200 paikkaa varattiin loppuun lähes jokaisessa konsertissa.

Musiikki osallistui keväällä Kaapelitehtaalla pidettyyn Kierrätystehdas-tapahtumaan jakamalla ilmaiseksi vanhoja nuotteja ja musiikkikirjoja. Vesa Lintula ja Kaapelin Swengijengi kierrättivät musiikkiperinteitä ja hyvää mieltä laulamalla ja

laulattamalla yleisöä. Lisäksi tapahtuman pianopajassa saattoi soittaa kappaleita joko itsenäisesti tai opettaja avustamana.

TAITOAINEET

Taitoaineiden yksikköön kuuluvat hyvinvointi ja terveys, kotitalous, käsityö, liikunta ja tietotekniikka. Taitoaineiden opetuksen erityispiirteenä ovat toiminnalliset opetus- ja oppimismenetelmät sekä käytännön harjoitukset.

Hyvinvointia ja terveyttä lukuun ottamatta yksikön aineiden opetus tapahtuu omissa aineelle varatuissa erikoistiloissaan eri puolilla kaupunkia. Opistossa on omia opetuskeittioita, tietotekniikkaluokkia sekä käsityön erikoisluokkia eri kädentaitojen aiheiden opettamiseen, mm. ompeluluokkia, kudontatiloja, koneneulontatila, värjäys- ja kankaanpainotiloja. Liikunnan opetusta varten on yksi oma liikuntasali. Opetusta tarjotaan lisäksi opiston omissa yleisluokissa sekä koulujen ja palvelukeskusten tiloissa. Taitoaineiden opettajien työhön kuuluu runsaasti opetusmateriaalien ja -välineiden hankintaa ja havaintomateriaalin valmistamista.

Taitoaineiden opetuksen keskeisenä tavoitteena vuonna 2014 oli normaalin opetuksen ohessa järjestää kursseja satavuotisteemalla sekä toiminnallista ohjelmaa opiston 100-vuotisjuhlien tapahtumiin eri puolille opistoa. Käsityön opettajat kantoivat päävastuun yhdessä teatteriopettajan kanssa kansalaisjuhlan jätinukke-kulkueen nukkien rakentamisesta ja kulkueen läpiviennistä. Liikunnanopetus osallistui kulkueeseen ja kansalaisjuhlaan omalla tanssiohjelmallaan. Kotitalousopettajien kehittämään juhlaleivosta tarjottiin juhlassa. Opiston juhlanäyttelyssä kaupungintalon Virka Galleriassa pidettiin kotitalouden, käsityön, liikunnan ja tie-

toteekniikan havaintoesityksiä ja työpajoja. Yksikön ainealat osallistuivat aktiivisesti myös muihin tapahtumiin: Kierrätystehdas, Taiteiden yö, Malmitalo 20 vuotta, Stoa 30 vuotta, Kaapelin jouluku. Aineiden välillä tehtiin yhteistyötä yhteisten kurssien ja tapahtumien järjestämisen muodossa.

Tavoitteena oli lisäksi tuottaa uusia painopistekursseja, jotka lisäsivät terveyttä ja hyvinvointia sekä kursseja, jotka tukivat perheiden hyvinvointia. Taitoaineet vastasivat tähän erityisesti näille aineille hyvin soveltuvaan tavoitteeseen lisäämällä liikunnan ja tanssin opetusta, kokeilemalla liikunnan opetuksen järjestämistä omakustanneperiaatteella, järjestämällä eri aineissa runsaasti aikuinen-lapsi-kursseja sekä tekemällä yhteistyötä kaupungin virastojen ja erilaisten järjestöjen ja yhteisöjen kanssa.

Hyvinvointi ja terveys

Hyvinvointi ja terveys -ainealan opetuksessa kurssit on jaettu neljään ryhmään: terveystieto, hieronta, painonhallinta ja itsehoito. Opetuksen tavoitteena on edistää kaupunkilaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia ja lisätä ihmisten aktiivisuutta terveytensä vaalimisessa. Opetus tarjoaa vastapainoa arkiselle toiminnalle, mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen sekä keinoja itsensä ja läheistensä hyvinvoinnin lisäämiseen. Pääosa opetuksesta oli lyhyitä viikonloppun tai muutaman illan mittaisia kursseja. Suosituimpia hyvinvoinnin kursseja olivat erilaiset itsehoidon kurssit, esimerkiksi reiki-, meditaatio- ja mindfulness-kurssit, kiinalainen voimistelu sekä klassinen hieronta ja intialainen päähieronta. Uutuuksista tiibetiläinen äänijooga osoittautui suosituksi.

Kaupungin yhtenä strategisena tavoitteena oli Hyvinvoiva helsinkiläinen. Tavoitteeseen vastattiin lisäämällä hyvinvointi ja terveys -ainealan

opetuksen tuntimäärää. Tuntimäärää lisäsi myös mindfulness-kurssien siirtäminen Ihminen, yhteiskunta ja kulttuuri -ainealan alta hyvinvoinnin puolelle, mistä kurssit löytyvät helpommin ja loogisemmin.

Opiston edustaja on mukana Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitoksen kansallisen lihavuusohjelman 2012–2015 kaupunkitasoisen lihavuuden ehkäisyn ja hoidon toimenpideohjelman valmistelussa. Yhteistyö eri hallintokuntien välillä lihavuuden vähentämiseksi tulee lisääntymään ohjelman myötä. Liikuntaviraston kanssa järjestettiin tapaaminen joulukuussa. Yhteistyötä tehtiin myös Sydänliiton Helsingin Sydänpiiri ry:n ja Suomen Nivelyhdistys ry:n Helsingin alaosaston kanssa järjestämällä yleisluentoja.

Ainealan opiskelijoina oli kaikenikäisiä ihmisiä, pääosin naisia. Suorittaneiden opiskelijoiden määrä kaksinkertaistui edellisvuodesta kurssien määrän lisääntymisen vuoksi.

Kotitalous

Kotitalouden opetus ja suunnittelu perustuvat opiston kotitalousopetuksen opetussuunnitelmaan. Kurssit jaettiin 11 ryhmään: Hyväksi kotikokiksi -opintokokonaisuus, ruoanvalmistuksen perusteet, kotimainen ruoka-, juhlaruoka- ja juomakulttuuri, historiallista ruokaa, kansainväliset ruokakulttuurit, ravitsemus ja erityisruokavaliot, elämyksiä keittiössä, elämänkaari sekä kodinhoito ja keittiöhygieniat. Kursseilla työn lopputulosta ja sujumista arvioitiin yhdessä opettajan ja ryhmän kanssa. Opetuksen määräästä noin viidennes suunnattiin erityisryhmille. Opisto 100-, Stoa 30- ja Malmitalo 20 vuotta -teemat olivat mukana kursseilla, neuvontapisteissä ja työpajoissa. Uusia ja ajankohtaisia teemoja olivat raakaruoka ja -kakut, lakritsa ja salmiakki, käärleet ja riisipaperirullat, sushi soveltaen, säilöntä, katuruoka maailman kolkilta sekä oluenteko harrastuksena.

Opetuksen sisältötavoitteena oli kehittää arjen hallinnan edellyttämiä käytännön taitoja ja tiedonhankintaa sekä tarjota mahdollisuus elämästä nauttimiseen ja iloiseen yhdessäoloon. Kotitalouden yhteistyökumppaneita olivat mm. Helsingin yliopisto, Mielenterveysyhdistys Helmi ry, Helsingin ja Uudenmaan näkövammaiset ry, Kehitysvammatuki 57 ry, Helsingin sosiaalivirasto, Vegaaniliitto sekä talon sisällä eri ainealat ja maahanmuuttajatiimi, joiden kanssa kotitalouden kursseja järjestettiin yhteistyössä. 12–18-vuotiaille nuorille suunnattuja Pulssi-kursseja järjestettiin 66 tunnin verran. Teurastamon opetuskeittiössä järjestetty opetus vähäni opiston opetukselle sopivien ajankohtien puutteen vuoksi.

Syventävää harjoittelua suorittavia Helsingin yliopiston opetusharjoittelijoita oli 15. Opetusharjoittelijat toteuttivat Kierrätystehdas-tapahtumaan neuvontapisteen, jonka aiheena olivat ekopuhdistusaineet, kotitarveviljely kaupungissa sekä kierrätys ja lajittelu kotitalouksissa. Opistolla pidettyjen havaintoesitysten aiheet olivat: Kausiruokaa, jolloin tutustuttiin Runebergin päivän ja laskiaisien herkkuihin sekä maateen käsittelyyn sekä Katuruokaa maailmalta, jolloin tutustuttiin meksikolaiseen, italialaiseen, pohjois-amerikkalaiseen, kiinalaiseen ja kaakkois-aasialaiseen katuruokaan. Havaintoesitysten ja tapahtumien lisäksi opetusharjoittelijat suorittivat syventävää harjoitteluaan Hyväksi kotikokiksi -kurssilla sekä muilla kursseilla.

Kaupungintalon 100-vuotisjuhlanäyttelyssä Virka Galleriassa järjestettiin kotitalouden työpajoja aiheilla sienet, mausteet, juurekset, kakunkoristeet, vietnamilaiset riisipaperirullat ja ekosivous. Kansalaisjuhlan kahveilla tarjottiin kotitaloustiimin kehittämää opiston monimuotoisuutta korostavaa juhlaleivosta nimeltään ”Sivistyksen hedelmät”.

Taiteiden yönä järjestettiin Malmilla Zorron eväät -kurssi lapsille ja muffinityöpaja Malmitalon 20-vuotisjuhlassa. Suuren suosion saivat erimaiden kulttuuriamiaiset, joita järjestettiin yhteistyössä useiden ainealojen kanssa Stoassa. Aamiaiset tarjottiin asiakkaille maksutta juhluvuoden kunniaksi. Keväällä kotitalous oli mukana tuttuun tapaan Kierrätystehdas-tapahtumassa ja ensimmäistä kertaa myös Kaapelin joulu -tapahtumassa marsipaanikoristelu-työpajoilla. Kävijöitä tapahtumissa oli useita satoja.

Käsityö

Käsityöopetuksen tavoitteena on laaja, ajankohtainen, monipuolinen ja alueellisesti kattava käsityön eri osa-alueiden opetustarjonta. Käsityökurssit on ryhmitelty kolmeen kokonaisuuteen: tekstiilityö, tekninen työ ja käsityön erikoiskurssit. Käsityössä on pitkälle viety taitosaajattelu ja opinto-ohjelma on tehty jo pitkään eri alueiden yhteiseksi kokonaisuudeksi.

Opiston painopisteistä käsityöopetuksessa tuettiin erityisesti perheitä ja maahanmuuttajia sekä lisättiin ikäihmisten kursseihin fyysisiä hyvinvointielementtejä, kuten taukojumppaa.

Yhteistyötä Tekstiilikulttuuriseuran kanssa jatkettiin järjestämällä kolmen kerran luentosarja Yksilöllisesti, yhteisöllisesti – siksi teemme käsityötä, joka välitettiin netin kautta kymmeneen opistoon. Kuulijoita oli yhteensä 618. Myös yhteistyö Haaga-Helia AMK:n kanssa jatkui: kudontakurssi ja kangaspuut ammattikorkeakoulun aulassa.

Tekstiilityön tuntien määrä lisääntyi hieman ja teknisen työn pieneni. Samoin tekstiilityön suorittaneiden opiskelijoiden määrä kasvoi yli tuhannella ja teknisessä työssä väheni noin 60:llä. Ainealan suurin opiskelijaryhmä oli edelleen yli 65–74-vuotiaat. Lähes yhtä suuret ryhmät muodostivat 45–54- ja 55–65-vuotiaat. Alle 29-

vuotiaiden osuus kasvoi, koska aikuinen-lapsikursseja lisättiin ja niitä järjestettiin kaikkiaan 36. Operaatio Pulssin puitteissa tarjottiin nuorille käsityöopetusta.

Ikäihmisille järjestettiin yhteensä 16 kurssia ompelua, askartelua ja muuta pienimuotoista tekemistä. Mielenterveyskuntoutujille ja kehitysvammaisille on järjestetty kursseja yhteistyössä alan järjestöjen ja viranomaisen kanssa.

Opistosta Käsin -blogissa julkaistiin vuoden aikana 110 kirjoitusta ja siellä vieraili lähes 17 500 kävijää yhteensä yli 21 200 kertaa. Eri sivuilla vierailtiin yhteensä lähes 53 800 kertaa. Opistosta Käsin -blogissa kerrottiin juhluvuoden tapahtumista ja aloitettiin sarja opiston julkisista teksteistä.

Kallion katuja kiertänyt komea Jättinukkekuukue innosti ihmisiä kaduille juhlistamaan työväenopistoa kansalaisjuhlapäivänä 5.10. Virka Gallerian 100-vuotisjuhlanäyttelyn Ilo oppia – Kul på kurs! yhteydessä järjestettiin syys-lokakuussa kuusi käsityöaiheista työpajaa, joihin osallistui yhteensä 149 ihmistä.

Vitriininäyttelyt 100 lasissa! kiersivät opiston tiloissa niin, että sisältö vaihtui aina kuun vaihteessa. Yhteensä näyttelyitä oli esillä 34 ja kiertue jatkuu keväällä 2015.

Aineala juhlisti 30-vuotiaasta monitoimitalo Stoaa ja 100 vuotta täyttäneitä työväenopistoa toteuttamalla eri ainealojen yhteistyönä viisi Kulttuuriamiaista, joihin pääsi osallistumaan noin 100 kaupunkilaista.

Malmitalon 20-vuotisjuhluvuosi käynnistettiin syyslukukauden alussa kuvataiteen ja käsityön yhteisellä opiskelijatöiden näyttelyllä ja viikolla 40 pidettiin runsaasti kävijöitä keränneitä avoimia tapahtumia. Käsityöopetus osallistui avoimiin kahvilakokoontumisiin ja nykyiselle ja

entiselle henkilökunnalle järjestettiin ohjelmallinen gaalailta marraskuussa.

Kaapelitehtaalla järjestettyyn Kierrätystehdas 2014 -tapahtumaan ja uuteen Kaapelin joulutapahtumaan käsityönopetus järjesti työpajoja ja näyttelyn.

Liikunta

Työväenopiston liikunnanopetuksen tavoitteena on antaa kaupunkilaisille tietoja ja taitoja sekä virikkeitä omasta kunnosta huolehtimiseen. Kursseilla halutaan antaa kokemus yhdessäolosta sekä kehon ja mielen hyvinvoinnin edistämisestä. Opetuksen kirjosta löytyi erilaisia tanssin, joogan, kuntojumpan sekä kehonhuollon tunteja. Tarjontaan kuuluivat myös omat kurssit senioreille, miehille ja maahanmuuttajille.

Tavoitteena oli tarjota mahdollisimman monipuolisesti ja tasapuolisesti erilaisia liikunnan kursseja Helsingin alueella. Monipuolisuus toteutui, mutta kurssien jakautuminen alueellisesti vaatii kehittämistä mm. lisäämällä kursseja Itä-Helsingin alueelle.

Liikunnan suunnittelusta on vastannut uusi tiimi syksystä 2014 lähtien. Tiimissä on yksi vakinaisen suunnittelijaopettaja sekä määräaikainen koulutussuunnittelija. Opetuksen suunnittelu keskittyi tiimin vastuulle, jolloin suunnittelua voitiin tehdä aiempaa paremmin.

Vuoden 2014 painopistealueena oli tanssikursien lisääminen. Tanssiharrastajille on ollut valittavana latinalaisia, afrikkalaisia ja itämaisia tanssikursseja sekä nyky-, show- ja street-tanssin kursseja. Sisältöjä tarkasteltaessa kehonhuollon ryhmät täyttyivät kuitenkin nopeammin kuin perinteisesti suositut tanssikurssit. Joitakin tanssikursseja jouduttiin perumaan.

Opiston tavoitteena oli vastata liikunnan kursien kysyntään järjestämällä suosituimmissa la-

jeissa omakustannekursseja. Kokeilukausi alkoi syksyllä 2014 ja kursseja toteutettiin 50.

Liikunnanopetus teki yhteistyötä jonkin verran opiston muiden ainealojen kanssa. Tavoitteena jatkossa on kehittää yhteistyötä mm. kansanterveysjärjestöjen ja Helsingin kaupungin liikuntaviraston sekä erilaisten liikunnan väline- ja varustevalmistajien kanssa. Yhteistyö palvelutalojen kanssa on vahvistunut, ja liikunnan opetus onkin saanut tiloja käyttöön Syystien ja Kustaankartanon palvelukeskuksista.

Suurin osa liikuntakurssien opiskelijoista oli naisia. Miesten joukko kuitenkin vakiintui ja kysyntä miesten omille ryhmille oli kasvussa. Vähintään kolmannes asiakaskunnasta on seniorikäisiä ja mukana useammassa kuin yhdessä ryhmässä. Liikuntarajoitteisten osallistujien määrä on ollut kasvussa palvelutaloissa järjestettyjen kurssien myötä. Nuorten kiinnostus kursseja kohtaan on kasvussa.

Opiston liikuntaryhmissä on mukana niin lajia pitkään harrastaneita kuin aloittajia. Tämän vuoksi aloitettiin tasokurssien kehittäminen. Toistaiseksi opintoneuvonnalla on ollut iso vastuu siitä, että opiskelija pääsee itselleen sopivaan ryhmään.

Liikunta näyttäytyi kahden päivän ajan opiston 100-vuotisjuhlanäyttelyssä Virka Galleriassa. Liikunnan tanssiprojekti-ryhmä esiintyi 5.10. Kansalaisjuhlassa ja afrotanssikurssin opettaja oli ryhmänsä kanssa jättinukkekuksueessa tanssimassa elävän musiikin säestämänä.

Tietotekniikka

Tietotekniikan opetuksen tavoitteena oli tarjota monipuolisia kursseja ja antaa opiskelijoille mahdollisuuksia kehittää tietoteknisiä taitojaan sekä mahdollistaa tutkintoihin tähtäävä opetus. Opiskelun aloittamisen kynnys pyrittiin teke-

mään matalaksi tieto- ja viestintäteknologisissa taidoissa aliedustetuille väestöryhmille.

Tietotekniikan opetus oli järjestetty kurssille ha-
keutumisen helpottamiseksi neljään taitota-
soon. Tietotekniikan opetuksessa pääpaino oli
kurssimuotoisessa opetuksessa. Kurssit olivat
pääasiassa lyhytkestoisia, yleensä 3–5 opinto-
kerran mittaisia. Tutkintotavoitteista, pitkäjän-
teistä taidonhankintaa tukevaa opetusta oli
opetustunneista vain pieni osuus. Tietokoneen
käyttäjän ajokorttitutkinnon näyttökokeita suo-
ritettiin 105 kpl. Valmiiksi A-ajokorttitutkinnon
sai 15 opiskelijaa ja @-tutkinnon kaksi opiskeli-
jaa.

Tieto- ja viestintäteknikan taitojen ja tietojen
oppimisprosessin tukena olivat tarjolla moni-
puoliset avoimen ja joustavan oppimisen palve-
lut mm. itseopiskelu avoin oppimiskeskus Ai-
nossa ja mikrotuvissa, ohjattu harjoittelu, kan-
nettavan ja tablet-laitteen neuvonta sekä va-
paaehtoistyönä toteutetut tietotekniikan ver-
taisohtaus ja kännykkäopastus. Vapaaehtoisia
vertaisohjaajia käytettiin pienimuotoisesti myös
opiskelijoiden tukena ikäihmisille suunnatuilla
peruskursseilla.

Opiston omissa opetuspisteissä on langaton tie-
toliikenneverkko. Tietotekniikan opetuskäytös-
sä olevia tietokoneita oli kymmenessä luokassa
sekä käytävätiloissa yhteensä n. 300. Tietotek-
niikkaluokissa järjestettiin myös muiden ai-
nealojen opetusta ja tietotekniikan opetusta jär-
jestettiin pienimuotoisesti myös digikielistu-
diossa. Kahden tietotekniikkaluokan laitteet
uudistettiin toimintavuoden aikana. Myös mui-
den opetustilojen varustamista tietokoneilla,
dokumenttikameroilla ja dataprojektoreilla jat-
kettiin.

Tietotekniikka integroituu yhä enemmän mui-
den ainealojen opetukseen, ja kursseja suunni-
tellaan yhteistyössä ainealarajojen ylitse. Mui-
den ainealojen kasvava tarve käyttää tietotek-

niikkaluokkia kompensoitui sillä, että tietotek-
niikan ainealaan suunniteltiin opetusta, jota
voidaan järjestää muissa tiloissa kuin tietotek-
niikkaluokissa (esim. mobiililaitteet ja luennot).

Tietotekniikan opetus tukee kaupungin strate-
giaa helsinkiläisten tietoyhteiskuntavalmiuksien
ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Kurssitarjon-
nasta noin kolmasosa muodostui tietotekniikan
peruskursseista. Opetuksen monimuotoisuus
toteutui järjestämällä peruskurssien ja syventä-
vien teemakurssien lisäksi yleisluentoja (7 kpl) ja
tietoiskuja (26 kpl), joista osaa oli mahdollista
seurata etäyhteydellä ja tallenteina, sekä tar-
joamalla omaehtoisen opiskelun tueksi avoi-
men ja joustavan oppimisen mahdollisuuksia
(noin 20 % koko ainealan tuntimäärästä).

Opetuksesta noin kolmasosa oli seniorikansalai-
sille suunnattuja kursseja. Ikäihmisten kursseilla
oli opiskelijoilla mahdollisuus ilmoittautua pe-
ruskurssilta suoraan syventävälle kurssille.

Noin 15 % tietotekniikan peruskursseista oli ns.
opintosetelikursseja, joissa kurssimaksu oli 10
euroa. Opintosetelikurssit oli suunnattu erityi-
sesti ikäihmisille ja maahanmuuttajille. Opinto-
setelikursseille rekrytoitiin opiskelijoita yhteis-
työssä mm. palvelukeskusten ja ikäihmisten tie-
totekniikkayhdistys ENTER ry:n kanssa. Uusmaa-
laisten opistojen ja Viopie Oy:n kanssa yhteis-
työnä suunnitellut ohjelmointikurssit (4 verkko-
kurssia) oli suunnattu erityisesti nuorille työt-
töille.

Työväenopisto osallistui vanhusten viikolla 7.10.
järjestettyyn pohjoismaiseen SeniorSurf-
päivään. Kirjastossa järjestettiin kolme tietotek-
niikkaluentoa, tietotekniikan vertaisohjausta se-
kä kännykkäneuvontaa. Tietotekniikan suunnit-
telijaopettaja ja kirjastonhoitaja osallistuivat li-
säksi SeniorSurf-päivän valtakunnallisen ohjaus-
ryhmän toimintaan.

Syksyllä lanseerattiin uusi luentosarjakonsepti teemalla Tee se itse, jonka puitteissa tarjottiin kolme yleisluentoa, joita oli mahdollista seurata etäyhteydellä ja tallenteina.

Avoin oppimiskeskus Ainon tietoiskut (mini-luennot) osoittautuivat entistäkin suosituimmiksi keräten jopa muutaman kymmenen hengen osallistujamäärän. Tietoiskujen määrää lisättiin ja paikaksi vaihdettiin suurempi luentotala. Etäosallistumisen mahdollisuutta kokeiltiin kahdessa tietoiskussa. Myös uutuuskurssi Älypuhelin tutuksi: Windows Phone (3 kurssia) osoittautui suosituksi.

ASIAKASPALVELUOSASTO

– OPIKELIJAN JA OPETUKSEN TUKENA

Asiakaspalveluosasto vastaa opiston sisäisestä ja ulkoisesta asiakaspalvelusta. Sisäiseen asiakaspalveluun kuuluu opiston henkilökunnan, erityisesti tuntiopettajien, ohjaus, neuvonta ja avustaminen. Ulkoinen asiakaspalvelu on palvelua opiston opiskelijoille ja muille sidosryhmille, mm. ilmoittautumisjärjestelyt, kurssilaskutus yhdessä Talpan kanssa, kurssihuolto, tilahallinta sekä kurssilaisten ohjaus ja neuvonta.

Asiakaspalveluosasto on jaettu toimistopalvelut, tilapalvelut ja tietopalvelut -yksiköihin. Asiakaspalveluosaston henkilöstöön kuului vuonna 2014 toimistohenkilökunta, opistoisanat, opetuksen IT-tukihenkilöt sekä kirjaston ja AV-keskuksen henkilökunta.

Tavoitteet ja niiden toteutuminen

Työväenopiston alueellinen yhteistyö muiden kulttuuritoimijoiden ja hallintokuntien kanssa on asiakaspalveluosaston vastuulla. Alueellinen yhteistyö toteutui esimerkiksi monitoimitalois-

sa, Kaapelitehtaalla ja Haagan taideseuran kanssa. Yhteistyö kirjaston, nuorisoasiainkeskuksen ja muiden hallintokuntien kanssa tilasioissa vähensi tila- ja käyttökustannuksia. Esimerkkinä tilayhteistyöstä on Maunula-talohanke, Maunulaan rakenteilla oleva nuorisoasiainkeskuksen, työväenopiston ja kirjaston yhteinen toimitila. Taloa, sen toimintoja ja yhteiskäyttöä on suunniteltu hyvässä yhteistyössä eri toimijoiden kesken.

Asiakaspalvelukonseptia kehittäessä on huomioitu myös eri ikäryhmät kuten nuoret ja ikääntyvät. Yhteistyössä opetusviraston kanssa on luotu pohjaa sille, että uusille alueille rakennettavien koulujen tilasuunnitelmissa otetaan huomioon opiston iltaikäyttö.

Sähköisiä palveluita kehitettiin mm. ottamalla käyttöön kaupungin yhteinen palautejärjestelmä ja kehittämällä Kursor-kurssihallintajärjestelmää. Opettajien työn tuek-

si on muun muassa kehitteillä sähköinen päiväkirja, jota kokeiltiin tietotekniikan opettajien kanssa vuonna 2014.

Asiakaspalveluosasto osallistui työväenopiston 100-vuotisjuhliin hoitamalla tapahtumien näytämötekniikan, tilat ja videotallenteet. AV-keskus lähetti lokakuun Kansalaisjuhlan suorana nettiin katsottavaksi opiston eri toimipisteissä ja taltioi Kaupungintalon 100-vuotisjuhlaseminaarin videotallenteiksi.

Henkilöstön koulutus

Asiakaspalveluosaston henkilökunta on vuoden 2014 aikana käynyt mm. työsuojelu- ja työturvallisuuskoulutuksessa, Heti purku -koulutuksessa, IMS- ja Cursor-koulutuksissa sekä taloushallinnon ohjelmien Bip- ja Kosti käyttö-koulutuksissa. Palkkaprosesseja on kehitetty ja opittu yhdessä Talpan kanssa, samoin laskutus. Henkilökunta on päivittänyt osaamistaan säännöllisesti. Asiakaspalveluosasto on järjestänyt kaksi yhteistä koulutuspäivää vuonna 2014 koko osaston henkilökunnalle, kun toimistopalvelut ja tilapalvelut pitivät kehittämispäivän

Talouden toteutuminen

Asiakaspalveluosaston budjetin toteuma 2014 oli 6 291 900 euroa. Ensimmäisen kokonaisen talousarviovuoden toteutuma oli - 4 529,47 euroa. Osaston budjetti ylittyi palkkamenoissa. Muissa talousarviokohdissa saatiin lähes vastaavat säästöt. Asiakaspalveluosastossa kehitettiin talouden seuranta ja tarkennettiin kustannusten kirjautumista oikeille tileille sisäisten tilausten mukaan.

Työväenopisto sai opetushallitukselta rahoitusta opintoseteliavustuksiin 30 756,87 euroa. Vuonna 2014 opistossa opiskeli opintoseteliavustuksella 919 kurssilaista.

TILAPALVELUT

Opisto toimii omissa tiloissa, peruskouluilla, palvelukeskuksissa, kirjastoissa, nuorisotiloissa sekä erilaisten yhteistyökumppaneiden tiloissa. Omissa tiloissa järjestetään erityistiloja vaativaa opetusta. Peruskouluilta vuokrataan tuntiperusteisesti tiloja erityisesti kielten, teknisten töiden ja liikunnan opetusta. Opistolla on 11 omaa tilaa. Opistotalo, Silkkikutomo ja Näyttelijäntie ja Rajametsäntie ovat vain omassa käytössä. Monitoimitaloissa – Stoa, Kanneltalo ja Malmitalo – opisto toimii yhdessä useiden eri hallintokuntien kanssa. Myös Kaapelitehtaalla, kuvataidekeskus Hapessa, Oulunkylätalossa ja Vuotalossa on muita toimijoita. Työväenopiston ja Opetusviraston yhteistyöasiakirja päivitettiin 2014. Tilojen määrä ei ole muuttunut vuoden 2014 aikana. Kokonaisneliömäärä on 17 405.

Vuonna 2014 omissa tiloissa toteutettiin opetusta noin 89 600 tuntia, peruskoulujen tiloissa 9 300 tuntia ja muissa tiloissa noin 6 100 tuntia.

Opistotalolla todettiin kesällä suoritettujen huoneilmamittausten perusteella sisäilmaongelmia. Lokakuussa tehtiin kattavammat rakenn- ja huonetiiveystutkimukset. Raportit valmis-
tuvat vuoden 2015 alkupuolella.

Avoimen yliopiston opetukselle hankittiin uudet tuntiperustaiset tilat, koska Ensi-Linja 1:n tilat Yrityslinnassa siirtyivät Helsingin kaupunginkanslian elinkeino-osaston käyttöön. Myös bändiopetukselle jouduttiin etsimään uudet tilat, koska Opistotalon bändiharjoitustilat ovat työsuojelun määräämässä käyttökiellossa sädesienten takia.

Yhdessä arkkitehtitoimisto K2S:n, Tilakeskuksen, kirjaston, nuorisoasiainkeskuksen ja Maunulan demokratiahankkeen kanssa on suunniteltu Maunulan monitoimitaloa. Talo valmistunee alkusyksystä vuonna 2016.

Opistoisännät yhdessä opistoshteereiden kanssa opastavat ja neuvovat ulkoisia ja sisäisiä asiakkaita. Opistoisännän tehtävinä ovat asiakaspalvelun ohella luokkatilojen opetuskuntoon saattaminen, avustaminen tietoteknisten laitteiden kanssa ennen opetustilannetta, huolehtiminen tilojen ja niiden käyttäjien turvallisuudesta, hankinnoista ja muista käytännön asioista. Vakinaisia opistoisäntiä on 15. Työnjohdollisia on kolme, joista kolmas vakanssi saatiin maaliskuussa. Lisäksi tuntipalkkaisia ja tukityöllistettävä on noin 20.

Kursor-kurssinhallintaohjelmaan on kirjattu kaikki tiloissa tapahtuva toiminta, muukin kuin opetus. Kursoria kehitetään paremmin tilasioissa hyödynnettäväksi, jotta opisto saa toimivat mittarit muun muassa tilankäytön tehokkuuden mittaamiseen.

Opisto vuokraa aktiivisesti omia tiloja ulkopuolisille silloin, kun oma opetus ei niitä tarvitse. Vuonna 2014 vuokraajia oli noin 50. Tuloja saatiin 41 414, 72 euroa. Osa vuokralaisista on monivuotisia yhteistyökumppaneita, esimerkiksi Helsingin kaupungin eri virastot ja Puolustusvoimat.

Tilafoorumit kokoontuivat tammi-helmikuussa 2014 neljään kokoukseen. Taideaineiden, taitoaineiden, kielten yhteiskunnallisten aineiden ja yleisluentojen suunnittelijat, asianomaisen aineryhmän koulutuspäällikkö, muutama tuntiopettaja sekä osastopäällikkö, tilapalveluvastaava sekä opistoisäntä kokoontuivat laatimaan pelisääntöjä, joiden turvin opettajat voivat suunnitella opetuksen opiston yli sataan erikois- ja tavalliseen luokkaan, peruskouluille, palvelukeskuksiin ja muihin opetustiloihin. Tilafoorumit palvelivat opistoa myös siten, että niissä lisättiin eri oppiaineiden yhteistyötä, jotta omat tilat saadaan mahdollisimman hyvin hyödynnettyä.

Opiston palveluverkkosuunnitelman laatiminen aloitettiin vuoden alussa 2014. Suunnitelman

alkua esiteltiin johtokunnan seminaarissa 4.–5.4.2014. Uudelleen asia tuli esille Maunulatalon rahoitusta pohtivassa johtokunnan ilta-koulussa 14.10.2014. Palveluverkkosuunnitelmaa sivuttiin myös 18.11.2014 johtokunnan seminaarissa. Joulukuun alusta saatiin projektityöntekijä hankkimaan tietoja ja kokoamaan palveluverkkoasiakirjaa. Palveluverkkotyössä erotettiin toisistaan tilapalveluverkko ja palvelukonsepti, jonka laadinnassa käytetään apuna palvelumuotoilua. Sitä on laatimassa toinen projektityöntekijä. Työ on aloitettu 2014 ja valmistuu 2015.

TOIMISTOPALVELUT

Toimistopalvelut-yksikön tehtävänä on huolehtia opiston ilmoittautumisprosessin toiminnasta ja sen kehittämisestä, kurssihuollosta sekä laskutuksesta. Toimistopalveluiden tehtävänä on myös opiskelijoiden ja tuntiopettajien neuvonta ja opastus, alennusoikeuden tarkistus, tuntiopettajien palkkojen tarkistus, sairauslomahakemusten käsittely, tuntivuokrattujen tilojen varaukset, peruutusmaksujen käsittely sekä muut asiakaspalveluun liittyvät tehtävät.

Opiston toimistoyksikön palveluista vastaa asiakaspalveluvastaava. Yksikön henkilöstöön kuuluu lisäksi kolme toimistoesimiestä, 13 vakituista opistoshteeriä, oppisopimusoppilaita, palkkatuettuja, harjoittelijoita sekä tuntipalkkaisia työntekijöitä.

Kursor-järjestelmän kehittämisen ohella yksi toimintavuoden suurimpia muutoksia oli kaupungin palautejärjestelmän käyttöönotto. Asiakaspalvelua on parannettu lisäämällä eri toimintojen yhteistyötä, rakentamalla yhteistä palvelukulttuuria ja koheesiota entisten kuuden erillisen yksikön (alueopiston toimiston) välille. Opiskelijoille asiakaspalvelua on pyritty parantamaan pidentämällä kolmen toimiston – Kanneltalo, Opistotalo ja Stoa – aukioloaika maanantaisin klo 20 asti. Tällä annetaan mahdolli-

suus asioida opiston toimistoissa niille, jotka eivät työpäivänsä aikana voi opistossa käydä. Eniten paikan päällä asioivia oli Stoassa ja Opistotalossa. Stoassa ja Silkkikutomossa paikan päällä asioivista osa on ikäihmisiä ja osa maahanmuuttajia.

Kurssimaksuvapautusanomuksia tuli yhteensä vuoden 2014 aikana 315 kappaletta. Vapautus myönnettiin 295 tapauksessa ja 10 anomusta hylättiin. Vapautuksen myöntää rehtori. Henkilökohtaisen alennuksen – kurssimaksun puolituksen – myöntää osastopäällikkö. Hakijoita oli yhteensä 157 kappaletta. Alennusoikeus myönnettiin 110 hakijalle, 30 myönnettiin kurssipassi, 10 anomusta hylättiin ja seitsemässä tapauksessa päädyttiin räätälöityyn ratkaisuun. Alennusperusteet ovat johtokunnan päättämiä ja niistä on tiedotettu opinto-ohjelmassa, internet-sivuilla sekä ilmonet-ilmoittautumisjärjestelmässä.

TIETOPALVELUT

Asiakaspalveluosaston tietopalvelut koostuvat kirjaston, avoimen oppimiskeskus Ainon ja av-keskuksen toiminnasta sekä IT-tukipalveluista. Tietopalvelujen toiminnan tavoitteena on palvella työväenopiston hallintoa, opettajia ja opiskelijoita. Kirjastossa toimii kirjastonhoitaja ja kirjastovirkailija (tuntityö), AV-keskuksessa mediasuunnittelija, mediavirkailija (tuntityö) ja kaksi määräaikaista av-sihteeria ja IT-tukipalveluissa seitsemän IT-tukihenkilöä.

Tietopalvelun aineisto on tallennettu Prettylib-kirjastojärjestelmään, johon perustuvaa Toivokokoelmatietokantaa voi selata myös internetissä.

Opetuksen IT-tukihenkilöt toimivat opiston 11 eri opetuspaikassa. Ainossa ja mikrotuvissa oli opiskelijoiden ja henkilöstön käytössä tietokoneita, skannereita, tulostin ja itseopiskelumateriaaleja sekä päivystävä virkailija.

Opiskelijoita neuvottiin myös oman kannettavan, tablet-laitteen ja kännykän käytössä. Ainossa järjestettiin 29 kaikille avointa tietoiskua, joissa oli keskimäärin 30 osallistujaa/kerta. Suosituimpia teemoja olivat Windows 8.1, pilvipalvelut ja tablet-laitteet.

Vertaisohjaustoimintaa jatkettiin yhteistyössä sosiaaliviraston, kaupunginkirjaston ja ikäihmisten tietotekniikkayhdistys Enter ry:n kanssa. Työväenopiston tietotekniikan suunnittelija-opettaja ja kirjastonhoitaja osallistuivat kaupungin vapaaehtoisten IT-opastajien koordinoinnin ohjausryhmään.

Opiston teatteri- ja musiikkiryhmien esityksiä taltioitiin opetustarkoituksiin: mm. videoelokuva Hulluutta sai ensi-iltansa Kallio Kukkii -tapahtumaviikolla ja Helsinginkadun Filharmonikkojen Šostakovitš konserttitaltioinnin leikkaus valmistui. Yhteistyössä teatteriopetuksen kanssa tehtiin videolavasteita Teatteri Taipen Myrskyyn ja Tunnetatterin Juhannussyön Uneen. Virka Gallerian näyttelyyn tehtiin opiston toimintaa esitteleviä videoita ja äänitettiin kielten ääninäytteitä yhteistyössä kielten tiimin kanssa.

Syksyllä toiminta painottui juhluvuoden tapahtumien taltiointiin ja suoriin nettilähetystyksiin. Yhteistyössä vapaaehtoisten kuvaajien kanssa taltioitiin lähes 20 tapahtumaa. Yhteistyössä it- ja käsityön opetuksen kanssa toteutettiin Siksi teemme käsitöitä -luentosarjan nettilähettykset. Opiston Kansalaisjuhla sekä Suomen Verkko-opiston loppuseminaari lähetettiin ensi kertaa suorana nettiin HD-tasoisena yhteistyössä Ilona-IT:n ja StadiTV:n kanssa.

Editointiyksikössä aloitettiin avointa ohjattua toimintaa. Vapaaehtoisia videokuvaajia, video-opetuksen vertaisohjaajia ja editoijia oli 30 henkilöä, joista viisi maahanmuuttajataustaista.

HALLINTO-OSASTO

Hallinto-osasto vastaa keskitetyistä hallinto- ja tukipalveluista viraston hyväksyttyjen tavoitteiden mukaisesti. Hallinto-osasto vastaa muun muassa opiston yleis- ja taloushallinnosta, henkilöstöasioista, keskitetystä viestinnästä, laadunhallinnasta, toimintajärjestelmästä sekä opiston tietohallinnosta. Osastopäällikkö johtaa hallinto-osastoa ja toimii hallinto-osaston henkilöstön esimiehenä. Hallinto-osasto toimii asiantuntijaorganisaationa kolmessa tiimissä, jotka ovat viestintätiimi, tietohallintotiimi ja hallinto- ja henkilöstötiimi. Tiimien toimintaa johtavat tiimivastaavat. Talouspäällikkö vastaa työväenopiston talouden suunnittelusta ja seurannasta.

Osaston organisaatiota uudistettiin vuoden 2014 aikana. Henkilöstön tehtäväkuvaukset päivitettiin ja tehtävien vaativuudenarviointi suoritettiin. Osaston koko henkilöstö vastasi Kunta10-kyselyyn, jonka perusteella laaditaan kehittämistoimenpiteet vuosille 2015–2016. Osastolle laadittiin yhteiset työyhteisön pelisäännöt ja työajankäyttöön liittyvät ohjeet. Hallinto-osastolle tehtiin työpaikkaselvitys ja vaarojen arviointi. Näiden toimenpiteitä seurataan vuonna 2015. Hallinto-osaston vastuulla olevien tukiprosessien kuvaukset päivitettiin vuoden 2014 aikana IMS-toiminnanohjausjärjestelmään. Työväenopiston laatujärjestelmän kehittäminen siirrettiin vuodelle 2015, koska sen kehittämiseksi ei ollut riittävästi perusteita prosessikuvausten keskeneräisyyden ja toimintasäännön uudistamisen takia.

HALLINTO- JA HENKILÖSTÖ

Hallinto- ja henkilöstötiimin tehtäväkokonaisuudet ovat varsin itsenäisiä, mutta yhteinen kehittämisenäkökulma luo synergiaa. Tiimin tehtävänä on tukea opiston yleishallinnon ja henkilöstöhallinnon sujuvuutta ja henkilöstön työhyvinvointia sekä luoda edellytyksiä opiston hal-

linnollisen toimintakulttuurin kehittämiseen.

Hallinto- ja henkilöstötiimin tiimivastaavana toimii kehittämispäällikkö ja hänen ohjauksessa tiimin tehtävien toteuttamisesta vastaavat erityissuunnittelija, henkilöstösuunnittelija ja hallintosihteeri sekä mahdolliset projektisuunnittelijat.

Johtokunnan kokoukset toteutettiin Ahjoasianhallintajärjestelmää käyttäen. Pöytäkirjanpitäjänä toimi hallinto-osaston osastopäällikkö. Päätöksenteossa ja valmistelussa käytettiin hyväksi sähköisiä menetelmiä ja niiden käyttöön perehtymistä jatkettiin. Pöytäkirjan tarkastamisessa otettiin käyttöön sähköinen allekirjoittaminen.

Hallinto- ja henkilöstötiimi keskittyi erityisesti seuraavien kokonaisuuksien kehittämiseen vuoden 2014 aikana:

- Opiston sähköisen toimintakäsikirjan ylläpito ja kehittäminen
- Toimintasäännön päivittäminen
- Yhteistoiminnan, työsuojelun ja johtamisen esite
- Tervetuloa taloon -oppaan valmistelu
- Työhyvinvointisuunnitelman valmistelu ja hyväksyminen
- Henkilöstön tyhy-tapahtumat
- Johdon ja työsuojeluparien koulutukset
- HR -asioiden ohjeistus ja ohjaus henkilöstöhallinnolliseen päätöksentekoon liittyen
- Työn ilo -koulutustilaisuuksien järjestäminen
- Työvoimtia-kirjan käsikirjoituksen valmistelu
- Osaamisen kehittämissuunnitelma
- TOS-tiedonohjaushankkeen valmistelu
- Kansainvälisen Erasmus-liikkuvuushakemuksen 2015 valmistelu
- TVA-arviointiryhmän toiminnan käynnistäminen
- Tuki opiston ystävien toiminnan käynnistämiseen osana opiston 100-vuotisjuhlia

Hallinto-osaston henkilöstö osallistui koulutuksiin henkilökohtaisten osaamistarpeiden mu-

kaan. Osastopäällikkö aloitti kaupungin EMBA-koulutusohjelman, joka kestää kaksi vuotta.

TALOUSHALLINTO

Talousarvion toteutumisennusteet laadittiin neljä kertaa vuoden aikana. Viraston talousarvio vuodelle 2014 laadittiin uuden organisaation mukaisesti. Talousarvion ja investointisuunnitelman valmistelusta vastasi talouspäällikkö.

Hallinto-osaston toimintamenot alittuivat noin 8000 eurolla tulosbudjettiin verrattaessa. Toetumaa voidaan pitää hyvänä kun huomioidaan työväenopiston 100-v juhllallisuuksien ja historiakirjan kustannukset.

Henkilöstömenot ylittyivät noin 7000 eurolla, mikä johtuu pääasiassa ennakoimattomista sairaskorvauksista. Palvelujen ostoissa tulosbudjetti alittui noin 60 000 eurolla. Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnassa tulosbudjetti ylitettiin noin 36 000 eurolla, mikä johtui muun muassa historiakirjan toimittamisesta ja atk-laitteiden hankinnoista. Maksettavien avustusten suhteen tulosbudjetti toteutui suunnitellusti. Vuokratulujen toteutuma ylittyi noin 15 000 eurolla, mikä johtui atk-lisenssien ja muiden vuokratulujen määrän ylittymisestä. Hallinto-osasto huolehtii keskitetysti työväenopiston henkilöstön työterveyshuollon järjestämisestä, henkilöstöruokailun, henkilöstökoulutuksen ja työhyvinvoinnin kustannuksista.

Hallinto-osasto on tehnyt yhteistyötä muun muassa taloushallintopalveluiden kanssa liittyen asiakaslaskutuksiin, joita asiakas ei maksa Ilmonetin kautta.

TIETOHALLINTO

Tietohallintotiimi ylläpiti ja kehitti työväenopiston tietoteknistä infrastruktuuria, tuki tietotekniikan käyttöä sekä opetuksessa, että hallinnossa, vastasi tietojärjestelmien kehittämisestä ja

huolehti tietoturvasta ja verkkoyhteyksien toimivuudesta. Hallinto-osastolla on tietohallinnossa tietohallintovastaava, it-suunnittelija ja tietopalvelusihteeri.

Hankintoja toteutettiin tietotekniikan perusrakenteen pitämiseksi hyvässä käyttökunnossa. Kahden tietokonehuoneen 32 tietokonetta uusittiin. Henkilökunnan tietokonekanta päivitettiin hankkimalla kannettavia tietokoneita telakointiasemineen liikkuvien työntekijöiden tarpeisiin. Kahteen luokkaan hankittiin värit oikein näyttävät dokumenttikamera-datatykki-kokonaisuus.

Microsoftin koululisenssit ovat käytössä hallinnossa ja tietotekniikan opetuksessa. Tavallisissa luokissa on käytetty Libre Officea. Opetuksessa käytetään noin 100 eri tietokoneohjelmaa ja se vaatii opetuksen tuelta huomattavaa panostusta 13 tietokonehuoneen ylläpidon osalta.

Tietohallinto on vastannut työväenopiston omien tietojärjestelmien Kursorin, sähköpostin, kirjastojärjestelmän, opetuksen nettipalveluiden ja AD:n toiminnasta. Hallintoverkkoon kuuluu noin 170 työasemaa ja kolme palvelinta, opetusverkon noin 280 työasemaa ja 12 palvelinta.

Opistojärjestelmä Cursor on ollut ensimmäisen vuoden käytössä. Hanke on toteutettu yhteisprojektina Espoon työväenopiston, Vantaan aikuisopiston sekä Helsingin suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston kanssa. Vuoden aikana ohjelmistoa on yhteistyössä kehitetty jatkuvasti. Cursorilla ja sen asiakasliittymällä Ilmonetillä toteutetaan opetuksen suunnittelu, opinto-ohjelma, kurseille ilmoittautuminen, kurssien maksaminen, palkanmaksu, raportointi ja palautteen anto. Järjestelmän tavoitteena on mahdollistaa asiointi täysin sähköisesti. Ilmonetin käytettävyyden lisäämiseen panostettiin ottamalla uusi versio käyttöön syksyn 2014 ilmoittautumisia varten.

Tietoliikenneverkon kytkimiä uudistettiin siirtymällä kahdessa paikassa 1 Gbps nopeuteen. Langattomia tukiasemia lisättiin kahteen toimipisteeseen. Tietoturvaa lisättiin käyttäjänhallintaprosessia uudistamalla ja kiinnittämällä erityistä huomiota käyttöoikeuksien poistamiseen työsuhteen loppuessa.

Työväenopiston tietohallinto on osallistunut kaupunginkanslian tietohallinnon johtoryhmän sekä kokonaisarkkitehtuuriverkoston toimintaan. Opetusviraston koulujen tietokoneet ovat myös työväenopiston opettajien käytössä.

VIESTINTÄ

Viestintätiimin tehtävänä on keskitetyn viestinnän suunnittelu, toteutus ja kehittäminen. Tiimin tehtävänä on lisäksi ohjeistaa ja koordinoida työväenopiston viestintää laadun, yhtenäisen linjan ja visuaalisen ilmeen takaamiseksi sekä tukea eri osastojen viestintää. Syksyn aikana viestintätiimi organisoitui uudelleen tehtävä- ja vastuualueiden mukaisesti. Tiimivastaavana toimii viestintävastaava. Syyskuussa tiimissä aloitti uusi graafinen suunnittelija ja tiedottaja.

Keskitetyn viestinnän merkittävimmät tavoitteet toimintavuonna olivat visuaalisen ilmeen uudistaminen, kahden opinto-ohjelman tuottaminen sekä 100-vuotisjuhlavuoden markkinointi ja tiedottaminen. Näiden lisäksi tavoitteena oli uusia opiston internet-sivut osana Helsingin kaupungin verkkosivu-uudistusta.

Näkyvin muutos opiston viestinnässä oli uuden visuaalisen ilmeen sekä graafisen ohjeiston valmistuminen ja käyttöönotto. Sen suunnitteli opiston graafinen suunnittelija Tommi Jäkkö ja se hyväksyttiin käyttöön kaupunginhallituksessa toukokuussa.

Kurssitarjonnasta laadittiin toimintavuonna kaksi opinto-ohjelmaa. Kursseille ilmoittautumista, lukukausien alkua ja opetustarjontaa

markkinoitiin ulkomainoskampanjoin sekä lehti-ilmoituksin. Kampanjat toteutettiin joukkoliikennevälineissä. Kevään 2016 opinto-ohjelma julkaistiin verkossa myös digikirjana.

Yleisluennoista ja tapahtumista tiedotettiin säännöllisesti ilmestyvillä menotiedotteilla ja erillisillä lehdistötiedotteilla. Internetsivuilla julkaistiin tiedot luennoista ja tapahtumista sekä uutisoitiin ajankohtaisista asioista. Facebook-sivulla markkinoitiin tapahtumia ja yleisluentoja aktiivisesti. Opiston Twitter-tili otettiin käyttöön marraskuun lopulla. Toimintakertomus julkaistiin edellisvuosien tapaan sähköisenä versiona internet-sivulla.

100-vuotisjuhlavuoden tapahtumia ja kursseja markkinoitiin opinto-ohjelman, erillisen juhlavuoden ohjelmaliitteen ja opetuspaikkojen lisäksi opiston nettisivuilla, mediatiedotteiden avulla sekä Facebook-sivulla. 100-vuotisjuhlavuoden viestintää hoitivat viestintätiimi yhdessä juhlavuoden projektityöntekijöiden kanssa. Kaupungintalolla järjestetyn 100-vuotisjuhlailaisuuden viestintä toteutettiin yhteistyössä kaupungintalon ja tasavallan presidentin kanslian kanssa.

Opiston internetsivujen uudistus toteutui loppuvuodesta. Sivuston rakenne suunniteltiin marraskuussa ja sisällönsiirto toteutettiin joulukuussa. Sivuston julkaisu ajoitettiin vuoden 2015 alkuun.

Pääkaupunkiseudun opistojen (Arbis, Espoon työväenopisto, Helsingin työväenopisto, Kauniainen kansalaisopisto, Vantaan aikuisopisto) yhteinen viestintäryhmä uudisti Ilmonet.fi-kurssihakupalvelua asiakaslähtöisemmäksi. Palveluun lisättiin hakuominaisuuksia, haettavat ainealat ryhmiteltiin aiempaa käyttäjäystävällisemmin sekä sivuston ulkoasu uudistettiin.

Tärkeimpiä työväenopiston sisäisen viestinnän välineitä ovat muun muassa opiston johtoryh-

män, osastojen johtoryhmien, osastojen, yksiköiden ja tiimien kokoukset. Henkilöstölle on tiedotettu ajankohtaisista asioista sähköpostitse tiedottein ja sähköisin kirjein sekä kaupungin Helmi-intran kautta. Suuremmista, koko henkilöstöön liittyvistä teemoista on järjestetty henkilöstölle info-tilaisuuksia. Tuntiopettajille on tiedotettu pääsääntöisesti sähköisin tiedottein ja kirjein. Myös kaksi kertaa vuodessa järjestettävät opettajainkokoukset toimivat viestinnän välineinä.

Osastopäälliköt vastaavat osaltaan oman osastonsa sisäisestä viestinnästä sekä osastojen välisestä yhteistyöstä. Viestintävastuu jakautuu myös työtehtävien mukaan, muun muassa hallinto- ja henkilöstötiimi on tiedottanut aktiivisesti henkilöstöön ja työsuhteeseen liittyvistä asioista, tilayksikkö tiloihin liittyvistä asioista.

Toimintavuoden tavoitteena ollut viraston Helmi-intran uudistus, jäi toteutumatta ja aikalutettiin uudelleen kevääksi 2015.

TULOSBUDJETIN TOTEUMA 2014

	tot 2013	tae 2014	tulosbudjetti 2014	toteuma 2014
Myyntituotot	3 274	21 000	21 000	108 979
Maksutuotot	2 019 195	1 981 000	1 981 000	1 920 760
Tuet ja avustukset	54 574	0	0	83 071
Vuokratuotot	41 074	49 000	49 000	44 086
Muut toimintatuotot	34 162	0	0	21 451
Valmistus omaan käyttöön	17 724	0	0	0
Toimintatuotot yhteensä	2 170 003	2 051 000	2 051 000	2 178 347
Palkat	7 309 569	7 494 000	7 494 000	7 363 734
Muut henk.kulut	2 543 357	2 504 000	2 504 000	2 454 478
Palvelujen ostot	1 018 432	1 171 000	1 171 000	1 162 644
Aineet, tarv. tavarat	366 565	366 000	366 000	386 273
Avustukset	94 682	82 000	82 000	82 064
Vuokrat	3 321 989	3 428 000	3 428 000	3 382 336
Muut kulut	13 281	15 000	15 000	12 976
Toimintamenot yhteensä	14 667 875	15 060 000	15 060 000	14 844 505
Toimintakate	-12 497 872	-13 009 000	-13 009 000	-12 666 158
Poistot ja arvonalent.	266 212	130 000	130 000	140 126
Tilikauden tulos	-12 764 084	-13 139 000	-13 139 000	-12 806 284
Tunnusluvut				
Opetustunnit		101 000	101 000	104 317
Kurssilaiset, ilmoittautuneet opisk.		75 000	75 000	76 846
Opisk. säännölliset opisk.		1 333 000	1 333 000	1 279 741
Tuottavuus, opisk.tunnit	104	102	102	105
Resurssit				
Tilat m2		17 405	17 405	17 405
Vakituisen henkilöstön määrä		108	108	106
Tuntipalkkaisen henk. opetustunnit		86 352	86 352	88 689

TILASTOT

Opetustuntien ja opiskelijamäärien tilastointi on muuttunut. Tilastot eivät ole vertailukelpoisia edellisiin vuosiin. Uuden kurssin hallintajärjestelmä Kursorin myötä muutoksia on oppiaineissa, opetusmuodoissa sekä opiskelijatietojen kirjaamisessa suorittaneiksi. Tuntimäärissä on mukana avoimen oppimisympäristön opetustunnit ja tapahtumiin liittyvät opetustilanteet, joita aikaisempina vuosina ei ole laskettu opetustunneiksi.

Kurssit, tunnit ja kurssilaiset aineryhmittäin vuonna 2014								9.3.2015
Mukana opetusmuodot normaali, yleisluento, avoin oppimisympäristö, avoin yliopisto, henkilöstökoulutus, maksupalvelu, omakustanne ja tapahtumat (jotka katsotaan opetuksiksi)								
	Kurssit 2014				Tunnit 2014			
Aineryhmät	Kurssit	Luennot	Yhteensä	Aineala %	Kurssit	Luennot	Yhteensä	Aineala %
Ihminen, yhteiskunta ja kulttuuri	109	107	216	4,6 %	1672	982	2654	2,5 %
Kielet (ei suomi)	1063	14	1077	23,0 %	24868	40	24908	23,9 %
Suomi	132	0	132	2,8 %	8548	0	8548	8,2 %
Kirjallisuus, teatteri ja äidinkieli	207	32	239	5,1 %	5663	169	5832	5,6 %
Koti ja puutarha	0	1	1	0,0 %	0	6	6	0,0 %
Kotitalous	510	3	513	10,9 %	3751	6	3757	3,6 %
Kuvataide	503	18	521	11,1 %	18114	119	18233	17,5 %
Käsityö	617	3	620	13,2 %	15875	21	15896	15,2 %
Liikunta terveys ja hyvinvointi	355	7	362	7,7 %	5513	26	5539	5,3 %
Luonto, ympäristö, tekniikka ja liikenne	42	17	59	1,3 %	600	65	665	0,6 %
Musiikki	411	13	424	9,0 %	10017	102	10119	9,7 %
Tietotekniikka	516	9	525	11,2 %	8110	33	8143	7,8 %
YHTEENSÄ	4465	224	4689	100,0 %	102731	1569	104300	100,0 %
	Kurssilaisia 2014							
Aineryhmät	Ilmoittautuneita	Keskeyttäneitä	Keskeyttämis%	Suorittaneita	Aineen suorittamis%	Tuntia ilmoittautunutta kurssilaista kohti	Tuntia suorittanutta kurssilaista kohti	
Ihminen, yhteiskunta ja kulttuuri	5568	651	11,7 %	4890	87,8 %	0,48	0,54	
Kielet (ei suomi)	18002	4671	25,9 %	13329	74,0 %	1,38	1,87	
Suomi	2659	978	36,8 %	1679	63,1 %	3,21	5,09	
Kirjallisuus, teatteri ja äidinkieli	4311	780	18,1 %	3531	81,9 %	1,35	1,65	
Koti ja puutarha	33	0	0,0 %	33	100,0 %	0,18	0,18	
Kotitalous	6248	272	4,4 %	5976	95,6 %	0,60	0,63	
Kuvataide	7831	1231	15,7 %	6600	84,3 %	2,33	2,76	
Käsityö	8834	817	9,2 %	8016	90,7 %	1,80	1,98	
Liikunta terveys ja hyvinvointi	8653	2681	31,0 %	5972	69,0 %	0,64	0,93	
Luonto, ympäristö, tekniikka ja liikenne	1290	154	11,9 %	1136	88,1 %	0,52	0,59	
Musiikki	8298	1033	12,4 %	7264	87,5 %	1,22	1,39	
Tietotekniikka	4961	818	16,5 %	4142	83,5 %	1,64	1,97	
YHTEENSÄ	76688	14086	18,4 %	62568	81,6 %	1,36	1,67	

Opiskelijatunnit

9.3.2015

Opistossa opiskeltujen tuntien määrä aineryhmittäin

Mukana opetusmuodot normaali, yleisluento, avoin oppimisympäristö, avoin yliopisto, henkilöstökoulutus, maksupalvelu, omakustanne ja tapahtumat (jotka katsotaan opetukseksi)

Yksi opiskelijatunti saadaan kun yksi opiskelija on yhden tunnin kurssilla.

Aineryhmät	Ilmoittautuneiden ja opiskelunsa aloittaneiden perusteella laskettu suorite		Säännöllisesti osallistuneiden ja kurssinsa suorittaneiden perusteella laskettu suorite *	
	2014	Osuus %	2014	Osuus %
Ihminen, yhteiskunta & kulttuuri	33310	2,2 %	57463	4,5 %
Kielet	583 191	37,8 %	410 569	31,8 %
Kirjallisuus, teatteri ja äidinkieli	82173	5,3 %	68 028	5,3 %
Koti ja puutarha	0	0,0 %	198	0,0 %
Kotitalous	36225	2,3 %	38 542	3,0 %
Kuvataide	247303	16,0 %	216 046	16,7 %
Käsityö	183730	11,9 %	191 502	14,8 %
Liikunta terveys ja hyvinvointi	127430	8,3 %	81 861	6,3 %
Luonto, ympäristö, tekniikka ja liikenne	17041	1,1 %	15 311	1,2 %
Musiikki	150108	9,7 %	143 295	11,1 %
Tietotekniikka	82327	5,3 %	68 412	5,3 %
Opisto yhteensä	1 542 838	100 %	1 291 227	100,0 %

* Yleisluennoilla ei merkitä ilmoittautuneita, mutta kurssin suorittaneissa luennoilla läsnäolleet ovat mukana.

Opiskelijoiden sukupuoli- ja ikäjakautuma aineryhmittäin 2014

9.3.2015

Opiskelijan jokainen kurssi mukana (opiskelija voi olla moneen kertaan tilastossa). Vain opiskelijat, joiden ikä ja sukupuoli ovat tiedossa.

Aineryhmä	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Alle 15	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75 yli
Ihminen, yhteiskunta ja kulttuuri	2159	438	1721	0	229	586	500	317	256	233	40
Kielet	20147	5399	14748	2	499	2872	2702	3114	3659	5963	1427
Kirjallisuus, teatteri ja äidinkieli	2992	544	2448	1	128	503	331	320	366	819	524
Luonto, ympäristö, tekniikka ja liikenne	943	403	540	0	18	260	236	199	139	85	7
Kotitalous	5008	1043	3965	171	123	1122	1247	922	708	674	70
Kuvataide	6571	1156	5415	13	156	1048	854	951	1209	1724	617
Kästyö	6880	625	6255	45	58	741	1129	1460	1545	1621	292
Liikunta, terveys ja hyvinvointi	7946	1026	6920	1	118	1036	815	981	1342	2711	947
Musiikki	5235	1688	3547	90	146	925	910	826	811	1223	311
Tietotekniikka	4819	1414	3405	0	11	252	428	587	953	1906	694
Yhteensä	62700	13736	48964	323	1486	9345	9152	9677	10988	16959	4929
				0,5 %	2,4 %	14,9 %	14,6 %	15,4 %	17,5 %	27,0 %	7,8 %
Opiskelija on vain kerran tilastossa. Vain opiskelijat, joiden ikä ja sukupuoli ovat tiedossa.											
Aineryhmä	Yhteensä	Miehiä	Naisia	Alle 15	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75 yli
Ihminen, yhteiskunta ja kulttuuri	1445	302	1143	0	151	385	320	219	181	161	30
Kielet	11682	3138	8544	2	402	2054	1733	1881	2024	2966	692
Kirjallisuus, teatteri ja äidinkieli	1805	340	1465	1	95	330	226	204	221	462	266
Luonto, ympäristö, tekniikka ja liikenne	801	360	441	0	17	235	205	168	113	57	7
Kotitalous	2386	557	1829	125	108	580	550	394	310	288	55
Kuvataide	3571	607	2964	11	121	704	517	514	609	808	288
Kästyö	3164	391	2773	42	51	506	574	596	645	613	146
Liikunta, terveys ja hyvinvointi	4469	571	3898	1	92	752	562	597	707	1288	475
Musiikki	2824	859	1965	78	98	609	508	419	393	557	169
Tietotekniikka	2386	648	1738	0	11	169	246	331	485	860	293
Yhteensä	27949	6812	21137	249	1068	5346	4487	4321	4509	6076	2020
				0,9 %	3,8 %	19,0 %	16,0 %	15,4 %	16,1 %	21,6 %	7,2 %